

DOMOLJUB

Glasiló Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. — Za Nemčijo 18 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. — Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Agrarna reforma.

Vprašanje agrarne reforme je stopilo za velik korak naprej. »Uradni list« z dne 27. febr. prinaša naredbo ministra za agrarno reformo, s katero se ustanavlja zastopstvo za pripravo agrarne reforme v celi Sloveniji. V to svrhu se ustanove občinski in okrožni (okrajni) agrarni odbori in glavni agrarni odbor za celo Slovenijo. Vsi ti agrarni odbori bodo le posvetovalni organi; odborniško mesto je častna služba in noben odbornik nima pravice zahtevati povračila ali nagrade za izvrševanje odborniške dolžnosti.

Občinski agrarni odbori.

Občinski agrarni odbor se izvoli izmed občanov samih. Volilno pravico imajo vsi predstojniki družin (gospodarji), ki se pečajo s kmetijstvom. Obrtniki, trgovci, uradniki in drugi, katerih izključni posel ni kmetijstvo, nimajo volilne pravice; volilno pravico pa imajo tudi vsi kmetijski delavci in hlapci, ako imajo svojo družino. Kjer je v družini ženska gospodar, ima ona volilno pravico. Za družino se smatra po naredbi vsako samostojno gospodarstvo z vsemi člani, živeči do sedaj v istem gospodarstvu.

Volilni imenik mora napraviti občinski urad najkasneje v 14 dneh po razglasitvi naredbe, torej do 12. marca t. l. Ko je gotov, se mora razgrniti na občinskem uradu in mora biti vsakemu na vpogled za dobo 8 dni. V ti dobi se morajo napraviti vse reklamacije, katere mora župan ali njegov namestnik sporočiti tekom treh dni glavnemu poverjeniku za agrarno reformo v Ljubljani. Ta mora tekom nadaljnjih 8 dni priziv rešiti; če v tem času priziv ni rešen, ga je smatrati za odbitega.

Volilni imenik se sestavi tako, da se razdelijo vsi volilni upravičenci v pet kategorij in sicer v:

1. kategorijo one, ki nimajo nič svoje zemlje;
2. kategorijo one, ki nimajo toliko zemlje, kolikor bi jo mogli obdelati s svojo družino;
3. kategorijo one, ki imajo toliko zemlje, kolikor je morejo obdelati s svojo družino;
4. kategorijo one, ki obdelujejo svojo

zemljo z lastno družino in s pomočjo najetih delavcev (dekle, hlapci in stalni dni-narji);

5. kategorijo one, ki obdelujejo svojo zemljo samo z najetimi delavci ali dajejo zemljo v zakup.

Prva in druga kategorija tvorita eno volilno skupino in volijo na vsakih 10 upravičencev enega odbornika. Tretja, četrta in peta kategorija tvorijo drugo volilno skupino in volijo na vsakih 20 upravičencev ravnotako enega odbornika. Izvoljeni odborniki tvorijo občinski agrarni odbor. Tekom 7 dni po volitvi mora volilna komisija sklicati te odbornike k seji, ki izvolijo iz svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika.

Volitve vodi župan ali njegov namestnik, ki pokliče iz prve volilne skupine v volilno komisijo dva, iz druge pa enega člana. Poleg tega se lahko pokliče v komisijo na zahtevo tudi po en zastopnik raznih strank. Zoper nepravilne volitve je dopusten priziv na glavnega poverjenika za agrarno reformo.

Pravice občinskih agrarnih odborov.

Občinski agrarni odbor ima pravico predlagati:

a) koliko veleposestniške zemlje, kje in za koliko zakupnino naj se da v zakup onim družinam občine, ki so za to upravičene;

b) koliko drv za kurjavo, stavbenega lesa in stelje naj dobe upravičene družine iz veleposestniških gozdov;

c) katere skupne naprave v melioracijske ali druge svrhe naj se napravijo ali vzdržujejo na veleposestniških zemljiščih (jarki za namakanje, drenaže, pota itd.) in kdo naj vzdržuje oziroma nadzira te naprave.

Občinski agrarni odbor ima potem pravico za zbiranje materiala, ki je potreben za izvedbo agrarne reforme, zlasti:

a) koliko zemlje in v kakšni kulturi (gozd, travniki, njive itd.) potrebujejo posamezna posestva v občini zaradi zakrožitve in izpopolnitve, primerne družinskim in delovnim razmeram obdelovalčevim, kakor tudi krajevnim pridelovalnim in gospodarskim pogojem;

b) koliko kmetijskih posestev, ki so primerna za samostojno gospodarstvo, se je vtelesilo veleposestvom, kako se je to zgodilo, kje so njih prejšnji lastniki oziroma njih pravni nasledniki, zmožni za obdelovanje zemlje;

c) koliko oseb in družin je v občini, ki se pečajo z obdelovanjem zemlje, ki je pa doma nimajo v zadostni meri, da bi mogli ob njej živeti s svojo družino ter se zato žele izseliti v drug del države na večje posestvo.

Okrožni (okrajni) agrarni odbori.

V okrožni agrarni odbor izvolijo občinski agrarni odbori svoje zastopnike in sicer pride na 10 odbornikov iz prve volilne skupine (kategorije 1 in 2) po en odbornik, iz druge volilne skupine pa na vsakih 20 odbornikov eden. Imena teh odbornikov je javiti okrajnemu glavarstvu in poverjeniku za agrarno reformo. Seje okrožnega agrarnega odbora skliče okrajno glavarstvo. Naloga teh je, predlagati:

1. koliko zemlje in v kakšni kulturi se odkaže od razpoložne veleposestniške zemlje v zakup vsaki izmed občin njih okrožja in koliko znašaj zakupnina;

2. kje se odkaže vsaki občini kurivo, stavbni les in stelja in proti kakšni odškodnini;

3. kako naj se razsodijo med posameznimi občinami njih okrožja spori, ki se tičejo užitkov iz veleposestev v zmislu predhodnih odredb.

Deželni agrarni odbor.

Deželni agrarni odbor tvorijo vsi predsedniki okrožnih agrarnih odborov. K seji ga skliče poverjenik za agrarno reformo in odbor izvoli izmed svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika z večino glasov po listkih. Naloga deželnega agrarnega odbora je:

1. da predlaga, koliko zemljišč veleposestnikov in katera zemljišča je ohraniti v javne svrhe (za kmetijske šole, vzorna posestva itd.);

2. da oddaja mnenja o zakonskih in naredbenih načrtih, zadevajajočih agrarno reformo, ter predlaga dotične potrebne ukrepe in odredbe.

V občinski agrarni odbor lahko imenuje Društvo jugoslovanskih dobrovolcev.

za Slovenijo enega člana, v okrožni dva, v deželni pet članov, ki pa morajo stanovati v področju onega agrarnega odbora, kjer sodelujejo kot člani.

Kmet — minister.

Moč naše kmetijske organizacije se kaže, Kmetijske zveze so postale tako močne in njihove zahteve, da mora kmet tudi imeti vplivno besedo pri državni upravi, tako splošne, da se niso niti izrecni nasprotniki kmetijskega stanu kot so liberalci in socialisti, več začudili, ko je Slovenska ljudska stranka, oz. Jugoslovanska kmetijska zveza poslala v novo vlado svojega zastopnika kmeta kot kmetijskega ministra.

Kmet Ivan Roškar, ki je svojčas že v Avstriji kot poslanec odlično deloval za kmetijske koristi, je že došel v Belgrad, prevzel svoje posle, in se udeležuje ministrskih sej in posega — kakor čuemo — tako umno v razgovor, da se je ministrski predsednik Protić čudil, da more biti slovenski kmet tako izobražen. Mi želimo novemu ministru, svojemu tovarišu, da bi še dolgo na svojem odličnem mestu deloval v korist našega kmeta. To mu tudi ne bo tako težko, ker do dna pozna križe in težave slovenskega kmeta. — Mimogrede bo di povedano, da samostojne zelo jezi, da Jugoslovanska kmetijska zveza v tako zares vzame svoje delo za kmeta in se zato tolaži, da je minister Roškar — njihova zasluga. Gospodje, takih zaslug vam bomo že precej poskrbeli.

Pri zamenjavi denarja se ljudstvo ne sme oškodovati.

Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Kmetijske zveze 24. februarja poslal na finančnega ministra dr. Velizarja Jankoviča tole interpelacijo:

Med kmetiskim ljudstvom je zavladalo veliko razburjenje, ker davčni uradi pri zamenjavi staroavstrijskih markiranih bankovcev v veliki meri zaplenjujejo oziroma pridržujejo tisočkronske bankovce, češ, da so kolkovani s potvorjenimi kolki. Tako se je na primer zgodilo, da je davčni urad v Mariboru dne 23. februarja pridržal neki kmeti mladenki od 51 tisočkronskih bankovcev kar 43 komadov, ker baje niso veljavni. Neki urad je poslal v zamenjavo 60 komadov tisočkronskih bankovcev in davčni urad je spoznal, da je od teh 36 krivo kolkovanih. Urad je imenovane bankovce dvignil dne 19. februarja v eni izmed mariborskih bank. Nekemu kmetiskemu posestniku so dne 23. februarja pridržali od 13 komadov tisočkronskih bankovcev kar 7. Dvignil jih je pred tednom v banki. Banka se izgovarja, da ne more trpeti škode, kmetu pa so jih vendar odvzeli. Takih slučajev je na stotine po štajerskem in po celjem slovenskem ozemlju. Nekateri ljudje bodo s tem gospodarsko uničeni. Mnoge bo to gnalo v ebup.

Zato vprašam g. finančnega ministra:

1. Zakaj ni finančno ministrstvo takoj ob začetku markiranja dalo uradom, denarnim zavodom in sploh javnosti na razpo-

lago natančnega opisa pravih kolkov, zlasti onih za tisočkronske bankovce, s čimer bi bil onemogočen vsak več ali manj upravičen sum, da se je uradno markiranje vršilo deloma s krivotvorjenimi kolki?

2. Ali je g. finančni minister voljan nedolžne žrtve goljufije ali uradne nepaznosti obvarovati pred nesrečo ter takoj ukreniti, da se posameznikom in zavodom, ki so prejeli s ponarejenimi kolki markirane bankovce v dobri veri, da so pravilni, isti brez potežkoč zamenjajo za nove bankovce?

3. Ali je g. finančni minister voljan takoj odrediti, da se posameznikom in zavodom, ki so se jim odvzeli bankovci, kateri so sedaj spoznani za neveljavne, katere pa so dotične osebe ali zavodi sprejeli v dobri veri o njih veljavnosti, isti vrnejo, oziroma zamenjajo za nove bankovce?

Kaj vse se govori proti slovenskim duhovnikom, zveš v knjižici: Primate tatú. Beri jo!

Vrnitev vojnih ujetnikov se naj pospeši!

Poslanec dr. Hohnjec je kot zastopnik Slovenske Kmetijske Zveze vložil že dve interpelaciji na našo vlado v Belgradu zavoljo naših vojnih ujetnikov v Italiji. Njegovo posredovanje je imelo uspeh, ker je naša vlada storila odločne korake pri talijanski vladi, katera je končno vendar sprejela predlog naše vlade o osvoboditvi jugoslovanskih vojnih ujetnikov. Naši vojni ujetniki so začeli iz ujetništva prihajati domov. Precejšnje število jih je že dospelo v domovino. Velika večina pa še vedno ječi v sponah ujetništva. Zato se je poslanec dr. Hohnjec tretjič obrnil na vlado. Poslal je dne 23. febr. g. dr. Spalajkoviču, ki sedaj vodi posle zunanjega ministra, naslednje pismo: »Velespoštovani gospod! Zadnji čas je na mojih zborovanjih, ki sem jih imel med našim narodom, prišlo k meni nekaj slovenskih mater in očetov, ki so s solzami v očeh bridko tožili, da se njihovi sinovi še vedno niso vrnili iz italijanskega voj. ujetništva. Vrnitev nekaterih je povečala žalost in hrepenenje po tistih, ki še niso prišli. Pritok vračajočih se, je bil izpočetka primerno obilen, potem pa je začel vidno pojemati. Takšna človekoljubna akcija, kakor je odpošiljanje vojnih ujetnikov v domovino, bi se morala izvršiti in dovršiti čimprej in nanjo ne bi smelo oviralno in zadrževalno vplivati ne pomanjkanje premože ne druge neprilike sedanjega časa. V imenu jugoslovanskih mater in žen, žalujočih za svojimi sinovi in možji, ki jih še vedno zadržuje tujina v sponah vojnega ujetništva. Vas, velespoštovani gospod, prosim, da blagovolite vplivati na italijansko vlado, naj odpošiljanje vojnih ujetnikov pospeši in številno tako pomnoži, da bo kakor najprej mogoče vsem jugoslovanskim ujetnikom zasijalo solnce svobode v osvobojeni domovini.

Ženskam volilno pravico!

Vse se giblje in organizira. Vse zahteva svoje pravice, marsikateri celo več, kot mu jih gre. Edino me, kmetijske žene smo ostale zapuščene in brez pravic. In prejšnja belgrajska liberalno-socialistična vlada nas je zopet hotela ogoljufati s tem, da bi nam odvzela volilno pravico, ki nam po vseh postavah in pravicah gre. Ne, to se ne sme zgoditi, tega ne dovolimo! — Ali se še spominjate, kako navdušene smo bile, ko je šlo za Jugoslavijo, ali se še spominjate, kako vesele smo pobirale podpise zanjo, ali se še spominjate, koliko smo trpele med vojsko, ko ni bilo naših mož in fantov doma, da smo obvarovale propada posestev in ljudstva lakote? Seveda, me, ki smo takorekoč največ pripomogle k ustanovitvi naše mlade države Jugoslavije, naj za plačilo zanjemo tako preziranje in nezaupanje? Ali smo res to zaslužile? Ne, to ne sme in ne more biti! Me zahtevamo volilno pravico in ne odnehamo prej, dokler jo ne dobimo. Ali so mlade frajlice z 8 razredi meščanske šole, se čisto neizkušene, res več storile za ustanovitev in procvit Jugoslavije kot me? Po liberalno-socialističnem sistemu že, ker onim so dali volilno pravico in nam ne.

Da, prizadevale smo si veliko za našo mlado Jugoslavijo, a predstavljale smo si čisto drugačno, kot je danes. Ne absolutistične, kjer bi par »velemumov«, kot je bilo dosedaj, zapovedovali celemu narodu, ne take, ampak predstavljale in želele smo si lepe Jugoslavije, demokratične, v kateri bi imeli vsi enake pravice, države v resnici demokratične, ne samo po imenu. — Zmotile smo se, kajti niso se uresničile naše nade. V Belgradu so sedeli na ministrskih stolčkih možje socialisti, ki so mislili, da je že cel svet njihov, in razsipali denar, ki smo si ga kmetijske žene med vojsko z žuljavimi rokami prislužile.

Zato pa žene, na delo! Pričajte svoje in zahtevajte svoje pravice. Če imajo pravico mlade, nežne, neizkušene frajlice, bi bilo pač zelo krivično, če bi jo me ne imele. Torej na delo za naše pravice!

Ena v imenu več žen.

Neznosne razmere.

Par kmetov iz šentvidske župnije na Dolenjskem je prodalo sedem volov znamenemu trgovcu v Zatičini. Pogodili so se, trgovec je vole tudi zaaral. Ko jih pripeljejo na določeni dan v Zatičino na kolo-dvor, jih par žandarjev kratkoma zapleni. Ni pomagalo nobeno ugovarjanje. Oddati so morali vole, ki so jih odpeljali v Litijo. Žandarji so se izgovarjali, češ, da so posestniki prodali čez maksimalno ceno, poleg tega je baje trgovec živino hotel z napačnimi izvoznici izvoziti preko meje. Vole je dal okrajni glavar v Litiji prodati raznim liberalnim mesarjem, seveda pod ceno. Možje so bili poklicani v Litijo. Vsi so bili obsojeni na globo, nekateri tudi na zapor.

Zakaj se je zgodila kmetom ta neznosna krivica? Če v Ljubljani mesari

prodajajo po 22 K meso, ali ne bi bil vsak kmet naravnost trčen, da bi prodajal živino po maksimalni ceni? Ali je mar maksimalna cena zato nastavljena, da bodo mesarji na račun kmeta bogateli? Če je liberalna vlada mesarjem dovolila, da smejo po 22 K meso prodajati, je s tem tudi rekla, da odpravlja vse maksimalne cene. Tako neumni kmetje menda vendar nismo, da ne bi videli razlike med prodajno ceno 10 kron in ceno za meso 22 kron. Okrajne glavarje, ki s kmetom tako nečuvno ravna, bomo morali pa malo natančneje ogledati. Ali je okrajni glavar zato v Litiji, da dela kmetom skrbi, stroške, pota, sitnosti, mesarjem pa nabavlja z uradno pomočjo po ceni živino? Ali smo kmetje brezpravni? Ali ne hujska okrajni glavar s takimi odredbami kmeta naravnost k silobranu. Mi zahtevamo, da se oškodovanim kmetom takoj izplača celotna vsota za vole, kakor so jih prodali trgovcu, dalje povrnejo vsi stroški in pota.

Kmetje, zapomnite si to: Ta krivica se je zgodila kmetom takrat, ko je v Ljubljani paševal dr. Žerjav, ljubljenc in pospeševatelj samostojnežev. Vlekel se je on zanj in oni zanj samo radi tega, da bi mogli ob tla pritisniti ogromno večino kmetijskega ljudstva, organiziranega v Kmetijskih zvezah, ki slučajno noče prisegati na svobodomiseln program. Drug drugega so potrebovali, ne da bi kmetu pomagali, ampak zato, da bi oslabili odporno silo krščanskega ljudstva proti zlim namenom liberalnega svobodomiselnstva.

Ploha naredb.

(Dopis z dežele.)

Novih naredb je toliko, da jih ne more poznati niti tisti, ki prebira Uradni list, tem manj jih more poznati ljudstvo, ki ima čez glavo drugega dela. In vendar je taka nepoučenost za marsikaterega hud udarec. Dokaz temu je članek v 45. št. »Slovenca« pod naslovom: Previdnost pri nakupu usnja.

Če kmet iz Grosuplja za drag denar kupi 3 kg usnja v Ljubljani, potem mu ga pa »varnostni organi« zaplenijo, poleg tega nalože 200 K globe in še 3 dni zapro na podlagi postave proti verižništvu, mora ob tem vsakemu človeku zastati um in zavreti kri.

Nimam pri roki naredbe proti verižništvu in prav je, da se verižništvo, ki zlorablja ljudsko stisko, strogo kaznuje. Toda če kupi kmet nekaj usnja za dom, kako se more to imenovati verižništvo in tako kruto kaznovati. Kakor omenja članek, se zahteva dovoljenje okr. glavarstva, da sme kdo iz Ljubljane usnje nesti. Prvič bi bilo treba take naredbe razglasiti tako, da bi jih vsi slišali in ne le v »Uradnem listu«. Drugič naj bi se vpoštevalo, da je čas tudi za kmeta drag. Kako naj izgubi cel dan ali celo več dni, da mu na glavarstvu, kjer uradujejo za stranke le par dni v tednu, dovolijo iz mesta nesti malenkost drago plačanega usnja. Tretjič in to je glavno, naj se poslanci kot zastopniki ljudstva potrudijo, da se take naredbe odpravijo. Na tisoče vagonov so razni sleparji že spravili

preko državne meje in »zaslužili« pri tem milijone in nikdo jih ni oviral, če pa ubog kmet kupi za drag denar družini najnujnejših potrebščin tedaj morajo nastopiti državni varnostni organi, da preprečijo veriženje. Potem ni čudno, če se mešajo pojmi o pravici.

Zatajeni prijatelji.

V potu svojega obraza se je trudil bivši deželni predsednik za stranko liberalnih kmetov. Hotel jih je spraviti na noge. Vedel je, da so mu zvesti oprode, ki podpirajo ginljivo vdano njegovo protikmetško politiko. Na njihovo željo je razpuščal občinske odbore, kjer so načelovali naši pristaši, in je nastavljal samostojne liberalce. Pri srcu mu je bil zlasti Ekonom. Sam je osebno posredoval, da so dobili vagon, premog in druge ugodnosti. Z eno besedo: bili so si najboljši in najzvestejši prijatelji. Glasilo liberalnih kmetov je kar od veselja poskakovalo, da je bila na krmilu liberalno-socialistična vlada in z nekakim zadoščenjem je oznanjalo svetu svoje veselje, da je bila VLS kot najmočnejša zastopnica kmetijskega stanu potisnjena ob stran. Veselilo se je, češ, pri nas je tudi že tako kakor na Češkem, kjer so tudi zastopnike krščanskega ljudstva nasilno pritiskali ob tla. Sedaj je pa kar naenkrat in nepričakovano prišel preobrat. Liberalci in socialisti so morali zopustiti svoja mesta, kjer so šest mesecev brez ljudske kontrole svojevoljno vladali z ljudskim denarjem. Na krmilo je prišla tudi ljudska stranka kot najmočnejša kmetijska zastopnica, še več, iz njenih vrst smo dobili tudi prvega kmetijskega ministra za kmetijstvo. In glej čudo: Samostojneži so že v Belgradu, se plazijo okoli ministrov in zatrjujejo, da nimajo z nikomur nobenih zvez, tudi z dr. Žerjavom ne. Vemo, da zveze s tem nasilnim, protiljudskim in protikmetškim človekom, ki je samovoljno teptal ljudske pravice, niso posebno priporočljive. Lepo pa le ni, da samostojneži tako hitro zatajujejo svojega prijatelja.

Gospodarske ljudske šole.

Narodna zbornica v Pragi je sprejela zakon o gospodarskih ljudskih šolah, ki je stopil te dni v veljavo. Ta nova oblika šole naj izpolnjuje dvojno nalogo. Potem, ko je kmetijski sin ali dekle zadostilo splošni šolski dolžnosti, naj bi te šole poglobile njegovo splošno izobrazbo, ki jo je pridobil na navadni ljudski šoli. Na drugi strani naj gospodarske ljudske šole pripravljajo kmetijsko mladino na poznejše praktično življenje s tem, da dopolnjujejo njih znanje z najvažnejšimi nauki iz praktičnega gospodarstva, da okrepijo željo po višji gospodarski izobrazbi in pripravljajo za obisk nižjih kmetijskih šol.

Pouk je dvoleten, traja celo šolsko leto in je po zimi bolj teoretičen, po leti pa praktičen, na polju, v gozdu, pri sadju itd. Kjer se bo pokazala potreba, se bo razširila šola za en letnik, v katerem se bo gojila predvsem ona stroka, ki prevla-

duje v dotičnem kraju. Učni predmeti so: učni jezik (češčina), računstvo, osnovni nauki iz prirodoznanstva in narodnega gospodarstva, v kolikor se tičejo kmetijskih pridelkov, državnoznanstvo, združništvo in zavarovanje, nauk o zdravju in telesni vzgoji. Dekleta se bodo v šoli učila gospodinjstva in vzgojeslovja. Pouk naj dopolnjuje knjižnica, čitalnica, razgovori, izleti in predvsem praktične vaje. — Gospodarska ljudska šola se ustanovi tam, kjer si tega želi občina ali močne krajevne kmetijske organizacije. O tem odločuje kmetijsko ministrstvo, ki obenem imenuje učitelje. Poučevati morejo učitelji ljudskih in meščanskih šol; gospodarske predmete morejo pa poučevati samo učitelji s strokovno kmetijsko izobrazbo. Pouk je za učence brezplačen. Šola obiskovati je pa dolžna v okrožju dotične šole vsa mladina nad 14. letom, če ne obiskuje kake druge gospodarske ali srednje šole, ali če se ne posveti kakemu drugemu — ne kmetškemu — poklicu. Stroške za vzdrževanje šole, plače in nagrade učnemu osebju, nosijo krajevni činitelji (občine itd.). V revnejših krajih bo po možnosti prispevalo k stroškom kmetijsko ministrstvo. Za praktične vaje poleti mora imeti šola kos zemljišča in potreben inventar. Šola stoji pod upravo in nadzorstvom krajevnega šolskega odbora, ki sestoji iz zastopnikov vlade, šolske občine, ravnatelja, učiteljstva in onih činiteljev (društev, zadrug itd.), ki se zavežejo, da plačajo letno vsaj 100 K za šolo.

Ni mogoče prerokovati, kakšen bo praktični pomen tega zakona. Največ težav bo delalo denarno vprašanje; saj so občine, ki bi mogle nositi ta težka finančna bremena, zelo redke tudi v bogati Češki. Če se pa ta zakon, ki je danes še papir, vsaj deloma uresniči, bo to blagoslov za češko kmetijstvo.

Iz Kmetijskih Zvez.

JAVOR POD LJUBLJANO.

Pri nas smo imeli dne 22. svečana javen shod Kmetijske zveze. Privedil ga je Josip Gale, načelnik K. Z. v Trebeljevem. V obširnem, dve uri trajajočem govoru, nam je pojasnil sedanji položaj, razložil kakšnega pomena bodo volitve in temeljito odkril programe vseh strank. Spoznali smo, da je program naše VLS edino pravi. V naši župniji je malo gnezdece »Samostojne« stranke, katere glavni kolo vodja je bil tudi na shodu. Slišal je temeljito pojasnila, kako slavno zgodovino ima že »samostojna kmetijska zgodovina«, ki z noži, palicami, surovim obnašanjem proti Kmetijski zvezi nastopa. Govornik nam je povedal: »Samostojni in liberalci pravijo: Kmetijska zveza je iz »farških ljudi«. Pri nogah so neumni kmetje, pri glavah pa »farji«, ki vodijo kmeta in ga drže v svojih krempljih, jaz vam pa lahko dokažem, da so samostojni, liberalni ljudje, ki nimajo namena kmetu pomagati, ampak ga usuznjiti pod komando liberalne gospode in dohtarjev. Samostojna stranka ima pri nogah birte, prekupce, trgovce, ki so bili skozi in skozi liberalci, v sredini so

rsj oni kmetje, ki so jih priliznjene besede zvalile v mreže svojih sovražnikov, pri glavah pa so dohtarji, veleposestniki, sploh ljudje, ki hočejo kmeta usuznjiti, pa so čez noč postali njegovi lažiprijatelji. Uvideli smo, da je sedaj treba se odločiti po našem pravem spoznanju v tabor Kristusov ali tabor satanov. Mi, ki hočemo biti pošteni, se bomo podali v tabor Kristusov. Na poziv govornika, naj se ovržejo njegova izvajanja, ako so laž, je bil molk, niti besedice ni bilo ugovora. To kaže, da »Samostojni« ne bodo pri nas mogli uspevati.

Sprejele so se resolucije: Vlada se brez nas nima vtikati glede nastavitve cen živini in drugim pridelkom kmetov. Vlada naj skrbi, da ne bomo trpeli škode pri izmenjavi denarja. Mirovna konferenca v Parizu naj upošteva pravičnost pri določitvi mej Jugoslaviji. Žene in dekleta so protestirale proti izključitvi od volilne pravice, vlada naj krivico popravi.

Ob koncu shoda smo sklenili, da naj bi se shod večkrat napravil, ker potrebno je, da se nam pojasni, kako se razmere razvijajo.

TOPLICE.

22. februarja je imel na Toplicah in Gornjih Sušicah dobro obiskana shoda g. Borc. Povsod je nastopilo tudi ženstvo za svojo volilno pravico. Najlepsi uspeh pa je, da so samostojni pokazali svojo barvo. Lepa je! Priduševanje — alkohol — vodilka Johanca, izdatki za šminko, tega je polno njih srce. G. Borc jim je takoj vrgel šminko v obraz, da še danes rdeči hodijo okrog. Znani razgrajac krojač je pa razvil najkrajše program samostojnežev: Vere imam več kot vi vsi — v cerkev pa ne hodim in ne bom. Je pač samostojna vera. Celo trezni liberalci se sramujejo, da je ta nestvor v njih sredini. Do sedaj smo pometali možje, da ni tudi ene liberalne smeti v občinskem odboru. Samostojni, čujte: prihodnjic pa bo žvižgala ženska metla. Te pa znajo še bolj. Grozno bo vaše pogorišče.

V BEGUNJAH PRI CERKNICI

se je vršil v nedeljo dne 22. februarja izvrstno obiskan političen shod. Ljudstva je bilo toliko, da smo zborovali kar na prostem. Govorila sta gg. Stanovnik in profesor Dolenc. Prvi je obravnaval domačo politiko, drugi nam je pa natančneje razložil, kako se je razvijala vrednost krone in dinarja. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem obeh govornikov. Samostojni so poslali na shod cvet svoje stranke. Kakor se sliši, so se s pijačo pripravljali na svoj nastop. Takoj po prvih besedah so začeli delati nemir. Ko so bili opozorjeni, da je njihovo ravnanje kaznivo, so postali nekoliko mirnejši. Tu pa pripeljejo od samostojnih naročenega osla. Šum in ogorčenje je prekinilo potek govora. Naše vrle gospodinje, ki so stale v bližini, so povedale nekaj prav krepkih liberalcem v brk, posebno še oslovemu lastniku, ki se je osramočen izgovarjal. Samostojni res niso mogli na grši način pokazati svoje surovosti, kot so jo s tem oslom. Osramočenje, ki so je hoteli nam napraviti, je padlo z vso težo sanje nazaj. Sicer bi se pa liberalni rogovilež lahko naučili od te živali vsaj mirne-

ga zadržanja. Ves nadaljni potek shoda je bil dostojen, dasi živahen. Po obeh govornih je naše ženstvo manifestiralo za žensko volilno pravico. Nastopila je zastopnica žena in gospodinja in podala nekaj vzrokov, kako upravičeno protestira kmetijska žena proti krivični nameri dati volilno pravico le mestni in tovarniški ženi. Končala je z besedo: »Vse ali pa nobena!« Nato se je stavilo vprašanje, ali so za to, da se vpelje splošna ženska volilna pravica. In vse, tudi moški, je z velikim navdušenjem zahtevalo, naj se vpejle za vse zastope. Kečeno so se sprejele resolucije, da shod z zadovoljstvom jemlje v vednost odstop demokratsko-socialistične vlade, o maksimalnih cenah, o carin, o samoodločbi, o odpravi prisilne vojaške dolžnosti, o verski šoli. Z živijeklici na Kneciske zveze in S. L. S. se je shod zaključil. — O razbojništvu, ki so ga samostojni zvečer izvajali, bo pa govorilo kazensko sodišče.

NA TREBELNEM

pri Mokronogu se je vršil javen shod Kmetijske zveze dne 15. februarja. Shod se je izvršil nadvse lepo in sijajno. G. govornik župnik Bajec iz Št. Janža se je zavzemal za upravičene zahteve kmetov in pojasnil krivice, ki so se godile kmetuemu stanu pod socialistično-demokratsko vlado. Ljudstvo je bilo zelo ogorčeno nad rešitvijo valutnega vprašanja 1:4, ki bo slovenskega kmeta pripravila ob tridesetine denarja in nad maksimalnimi cenami, ki se nastavljajo le kmetijskim pridelkom, ne pa temu, kar kmet rabi. Pokazal je prav jasno na bistvene težnje liberalnih kmetov, da hočejo vsepovsod po svojih shodih in s svojim listom »Kmetijski list« ubiti ugled duhovnika.

Shoda so se udeležili tudi vsi samostojni kričači in divjaki s svojim g. učiteljem in njegovo soprogo. S svojim zverinskim rjoenjem so hoteli preprečiti shod, pa naši fantje so jih brzo porinili ven in zaprli vrata za njimi.

Nato se je vršil shod mirno in lepo, pred vratim pa so divjali »samostojneži«, bilo je prav kakor v menežariji. Lomili in razbijali so na vrata, svoje žene, ki so jih krotile, so po tleh premetavali, rjovel so kakor lačne in razdražene zverine v zverinjaku in v tem divjanju so skrunili narodno himno: »Lepa naša domovina«.

Vsakemu, ki ima le še kaj čuta dostojnosti, so se zagnusili. Vse povsod se je govorilo: Gorje svetu, gorje kmetu, ko bi prišla taka stranka, taki ljudje do besede!

Knjižica: »Primité tatú« se kupi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

j Predsednik deželne vlade za Slovenijo je postal zopet dr. Brejc. Naše ljudstvo se je oddahnilo, ko je izginil iz deželne palače samodržec dr. Žerjav, ki je preganjal naše kmete in v naročju nosil samostojne birte in trgovce.

j Nova vlada popravlja. Trgovinski minister dr. Kramer je še 18. februarja dal dovoljenje, da se izvozi 1000 vagonov kornice v tuje države. Nova vlada je na svoji seji dne 21. februarja preklicala.

j Preiskava se bo uvedla v ministru za prehrano. Znano je, da je socialist Bukšeg kot prehranjevalni minister svoj posel tako slabo vodil, da so cene moki tekom njegovega ministirovanja poskočile za 500 odstotkov.

j Narodno predstavništvo je sklicano za 3. t. m. Na dnevnem redu so sledeče točke: potrditev mirovne pogodbe z Nemčijo, zakon o dvanajstih, o vojnih dobičkih in volilni zakon. Liberalci in socialisti se sej ne bodo udeleževali, ker bi radi preprečili zborovanje.

j Hrvatska vlada je sestavljena iz Narodnega kluba in radikalne stranke. Ljudska stranka, ki je na Hrvatskem sedaj najmočnejša, ni hotela v vlado, ker so ji ponujali samo eno mesto.

j Radić, voditelj seljačke stranke na svobodi. Novi hrvatski ban dr. Laginja je ukazal izpustiti iz zapore znanega Radića, ki ga je samodržec Svetozar Pribičević, bivši minister za notranje zadeve, dal pred letom dni zapreti. Radić se je menda pregrešil proti državi, toda preiskava se ni vršila. Ker je to nepravilno človeka zapreti brez takošnje preiskave, je hrvatski ban ukazal Radića izpustiti, preiskava pa se bo še vršila.

j Mladina in kinematografi. Ministrstva za notranje stvari, za verstvo in za prosveto izdelujejo sporazumno odlok, po katerem se določa, da sme mladina izpod 15 let obiskovati kinematografe samo ob gotovih dneh, ko se bodo predstavljale samo zanjo primerne predstave. Druge dni bo obisk kinematografov mladini prepovedan, ker se drugače mladina pohušuje.

j Protestantov v Jugoslaviji je 200 tisoč v Banatu, Bački in Baranji, 51.000 v Hrvatski in Slavoniji, 10.000 v Bosni in Hercegovini, 20.000 v Prekmurju (Slovenec) 2500 v Sloveniji in 100 v Belgradu.

j Kužna spalna bolezen se je pojavila v Dalmaciji. Največ slučajev te nove bolezni je v občini Opuzena. Bolniki, ki zbolijo na tej epidemiji, padejo v brezčutno spanje in v tem stanju umrejo. Govori se, da so bolezen semkaj zanesli italijanski tihotapci.

REKA.

Wilson ne popusti za las. Ker je antanta kljub Wilsonovemu ugovoru obstajala na tem, da se Jugoslavija ukloni njenim krivičnim ukazom, je Wilson poslal znova pismo v Pariz, da od svojih narozorov glede jadranskega vprašanja tudi za las ne popusti. V pismu precej ostro biča krivično stremljenje Italije po priklonitvi tujega ozemlja in žuga končno, da bo pustil antanta na cedilu in na svojo pest na novo sklenil z Nemčijo mir, ki bi Franciji in Angliji ne ugajal. Vsled tega je antanta zopet postala nekoliko krotkejša in izjavila, da želi novega pogovora o jadranskem vprašanju.

AVSTRIJA.

Dunaj izumira. Leta 1910. je imel čez dva milijona prebivalcev, letos jih ima

400.000 manj. — Obupno gospodarsko stanje avstrijske republike zbu, a celo pri kramarskih Angležih slabo vest. Bivši minister Asquith je rekel na nekem shodu sledeče: »Mirovni pogoji, postavljeni Avstriji so še težji od pogojev, ki jih je morala sprejeti Nemčija. Avstrija je bankrotirana država. Kljub temu pa se ji nalaga, da mora plačati odškodnino v denarju in da mora izročiti še 19.000 glav goveje živine, konj in ovac. To se zanteva od države, katere prebivalstvo se nahaja v tako bednem položaju, da se zanj nabira miloščina po angleških cerkvah, ker bi brez te miloščine umrlo od glada. Po tej mirovni pogodbi bi Nemška Avstrija morala začeti življenje z mlinskim kamnom dolga na vratu, z izčrpanimi finančnimi sredstvi in z nasičeno industrijo. Vrhu tega je gospodarski razvoj Avstrije podvržen komisiji za odškodnino, v kateri Avstrija sama ni zastopana. To postopanje ni niti državniško, niti trgovsko in ne pokazuje nobene zdrave človeške razboritosti!

ČEHOSLOVAŠKA.

Ustavni odbor je dokončal svoje delo novi ustavi. Vsa država se razdeli v župe, ki bodo imeli svoje deželne zbornice in odbore. Ti deželni zbornice ne bodo imeli zakonodajne oblasti, temveč samo upravno oblast. Dosedanje deželne meje ostanejo.

Računa se, da bo v prihodnjem državnem zboru sedelo poleg 150 čeških poslancev 45 Slovakov, 9 Rusinov, 4 Poljaki, 16 Mažarov in 76 Nemcev, težko stališče za Čehne. — Za verižnike bodo uvedli na Češka telesne kazni — batine, in smrtno kazen. Pri nas v Jugoslaviji smo imeli pod vladjo gospodov liberalcev in socialistov tudi batine, pa ne za verižnike, temveč za — hrvatske kmete. — Svobodomislci so povsod enaki. Poznajo samo nasilje in krivico. Kdor ne trobi v njihov rog, naj pogine. Tako se je češki minister za Slovaško, dr. Šrobár izrazil na shodu svoje stranke: »Slovaško ljudsko stranko bomo z vsemi silami preganjali. Na Slovaškem bodo krvave volitve.« Slovaška ljudska stranka ima samo eno slabo lastnost — katoliška je.

RUSIJA.

Rusija je ponudila mir rumunski in japonski vladi ter Zedinjenim državam. Iz tega se vidi, da ruski boljševiki resno mislijo na to, kako bi svojo državo čimprej uredili in jo na znotraj utrdili.

Ruski boljševiki so pa tiči. Lansko leto so skušali po receptu socialistične nebesa na zemlji s tem, da so odpravili zasebno last in skušali uresničiti še druge socialistične nazore, s katerimi šarijo socialisti po celem svetu. A glej, pokazalo se je ravno nasprotno: namesto nebes je nastal pekel. Prišla je splošna zmeda, nihče ni hotel več delati, kradlo se je vseprek (zakaj zasebna last je bila odpravljena) in lakota je bila vsak dan večja. Tedaj so pa boljševiški voditelji videli, da je socializem samo velika goljufija in so ubrali druge strune. Mobilizirali so nove armade in sicer delavne armade, dali so jim v roko namesto pušk krampe in drugo delavno orodje, upeljali — 12urni delavnik in

pod kaznijo zapovedali delo, delo in zopet delo. Na ta način se bo v Rusiji zopet povrnil red in z njimi bogastvo, Socialisti so pa za eno blamažo bogatejši.

AMERIKA.

V Zedinjenih državah je ženska volilna pravica vpeljana že v 23 državah. Ostane jih še 13, pa tudi v teh upajo ženske, da bodo prišle do prihodnjih predsedniških volitev do svoje pravice, zakaj, zgodilo se bo, da bodo ženske za te volitve postavile svojo kandidatino, katere geslo bo, da se mora Ameriki postavno prepovedati kajenje tobaka. — Tudi v Ameriki razsaja speča bolezen. Neki Bond Thomas spi že dva tedna nepretrgoma in ga umetno hranijo.

Tedenske novice.

Politične.

+ Poziv »Kmetijskemu listu«. V 8. številki poroca »Kmetijski list« o knjižici »Primitivna tatula« Očitati ji ne more ničesar drugega, le okolikor piše o »samostojni kmečki stranki, pravi, da jo je spisal »perfektni fanatičen norec, ki zlobnonesramno zavija in na vse pretege laže, ki ga ni srca popolnoma nič ter živi še tisoč let zadaj za nami.« — Ali ste tudi vi drugi čitatelji »statu« imeli ta vtisk, da jo je spisal perfektni fanatičen norec, če sploh veste, kakšen je tak norec? Ti »kmetje« namreč so tako učeni, da govore napol latinsko in jih mi pošteni Slovenci komaj razumemo. — V čem knjižica laže, o tem list ne pove nobene besedice. Zato nam rečemo tako-le: Priimke dajati, z norecemerjati, ni težko. Kdor ničesar drugega ne zna, zmerjati zna. In kdor ne ve nobenega pametnega odgovora, si pomaga z zmerjanjem. Pozivljamo »Kmetijski list«, da natančno in n drobno pove, v čem knjižica laže in nori, da stavek za stavkom ali odstavek za odstavkom ovrže in dokaže, v čem je neresnica in norost. Ako tega ne stori, potem vemo, da ničesar drugega ne ve odgovoriti kakor zmerjati. — Ljudje božji pa, ki vam je kaj za resnico, vzemite knjižico v roke, berite in sodite, kakšen »norec« je knjižico spisal. To je moral biti zelo pameten »norec«, ki je v živo zadel in razkrinkal norenje vseh demokratskih, samostojnih in drugih političnih lažnikov.

p Proti duhovščini. Zadnji »Kmetijski list« prinaša spomenico, ki so jo samostojneži poslali slovenskim škofom, kjer jim zatrjujejo, da niso proti duhovnikom. Tako na prvi strani »Kmetijskega lista«. Na to pa sledi na 3. in 4. strani istega lista kar osem napadov na duhovščino.

p Brezvestnost. Po deželi hujskajo agentje »samostojnežev« s hudičevimi lažmi. Prva laž: »Škof so telegrafirali prosili papeža v Rimu, naj posreduje pri laški vladi, da ne bi dalje pošiljala slovenskih ujetnikov domov, dokler ne bodo končane pri nas volitve, češ, da so ujetniki proti SLS. Zato so poslali Lahi Slovence v Sicilijo, kjer kopljejo žveplo. To delo pa je silno nezdravo.« — Druga laž: »Korošec je po-

slal na Laško več vagonov živil zato, da bi pridržali Lahi naše ujetnike, dokler ne bodo pri nas končane volitve.« Seveda take novice sekajo pri že itak zbeganem ljudstvu nove skeleče rane. — Tem hujskačem se ljudstvo nič ne smili. Vesele se, ko gledajo solze naših žena in otrok, katere jim povzročajo »samostojneži« s svojimi satanškimi lažmi. Fejl!

p Zelo lahke zasluge. Jugoslovanska kmetijska zveza je poslala v belgrajsko vladu svojega zastopnika kmeta Roškarja, ki je postal minister za kmetijstvo. S tem je Jugoslovanska kmetijska zveza pokazala, da ima res smisel za kmeta. Sedaj pa prihaja liberalni »Kmetijski list« in hoče svojim bravcem natveziti, da je minister Roškar zasluža — samostojnežev. Umevamo: samostojneži si dosedaj še niso pridobili drugih zaslug za kmeta kakor da so s palicami in nožmi razbijali kmetijske shode in da so se držali suknje proslulega advokata dr. Žerjava, in zato si laste sedaj tujih zaslug. No takih zaslug si bodo pridobili še mnogo. Stavimo, da bo prihodnji »Kmetijski list« prinesel vest, da je tudi novi kmetijski poverjenik v Ljubljani zasluža — samostojnežev.

p Pristranski cenzor. Kadar je »Domoljub« prinesel kakšno notico z naslovom: »Nasilje dr. Žerjava«, tedaj je bil »Domoljub« gotovo konfisciran in sicer navadno tako pozno, da je imela uprava lista občutno škodo. Liberalna »Domovina« št. 24 pa je prinesla članek z naslovom »Zločin pri krmilu«, kjer blazno obrekuje sedanjo osrednjo vladu, pa državnemu pravdnistvu se vse to zdi dopustno. Skrbeli bomo, da se bo kmalu poseglo v to gnezdo pristranskih cenzorjev.

p Ravno ob pravem času. Dr. Žerjav, mož nesrečnega spomina, je zadnji čas strašno hitel, da bi kolikor mogoče veliko rešil za liberalno stranko. Ravno je hotel spraviti deželno banko za vedno v liberalne roke, je novi predsednik dr. Brejc posegel vmes in napad na deželno banko preprečil. Ravnotako je hotela vlada odtrgati slovensko Prekmurje od Slovenije (liberalcem ni dosti, da izgubimo Goriško in Istro) in se je že tiskal tozadevni odlok v Uradnem listu. Novi predsednik je ukazal stroje ustaviti in odlok vzeti iz stroja.

p Zlahta za zlahto. Svoj čas je slovenska vlada postavila vsa nemška posestva in podjetja v Sloveniji pod kuratelo in jim postavila kuratorje, takozvane sekvestre, ki jini seveda njihova ne ravno naporna služba nese mastnih dobičkov. Dr. Žerjava zlahta je pri teh koritih posebno dobro odrezala. Kar več sekvestrov je združenih v eni roki. Pri vsem tem so seveda liberalci lahko celo navdušeni Jugoslovani in slavnostno pojo: Lepa naša domovina...

p Tudi dr. Lukanu, glavnemu poverjeniku za agrarno reformo, znanemu liberalcu in govorniku samostojnežev je poklonila liberalna vlada kopico sekvestrov. Fletno je biti za liberalnega poverjenika.

p Samodržstvo dr. Žerjava. Kako samostalno je postopal bivši predsednik dr. Žerjav in sicer proti izrecni volji ljudstva je razvidno iz slučajev Selca in Gorenja Sava. Na željo samostojnežev je dr. Žerjav razdelil občino Selca v dve občini. Ljudstvo je

bilo nad tem samovoljnim činom svobodomiselnega pokrovitelja samostojnežev tako ogorčeno, da se je dr. Žerjav zbal in naredbo preklkal. Ravnotako je hotel Gorzenjo Savo (kolodvor) odklopiti od občine Stražišče in jo prikllopiti občini Kranj. S tem bi občino Stražišče znatno oškodoval na davčni moči. Vsi protesti ljudstva v občini Stražišče niso nič pomagali, dr. Žerjav je hotel ustreči svojim liberalnim prijateljem v Kranju. Tedaj pa je dr. Žerjav odletel in je posegel vmes novi predsednik dr. Brejc, ki se je oziraje na splošno ljudsko željo vse dr. Žerjavovo postopanje ustavil.

p Valutna preosnova. Jugoslovanski klub stoji na stališču, da se valutno vprašanje uredi v narodnem predstavništvu v razmerju 1:1. To razmerje bi dobilo v narodnem predstavništvu tudi večino, ker je več poslancev s kronskega kot z dinarskega ozemlja. Sedaj so pa liberalci izjavili, da ne gredo v državni zbor in s tem bi po lenobi in nemarnosti liberalnih poslancev v zbornici prodrlo razmerje 1:4, torej tisto, česar se najbolj bojimo. Državni zbor, na katerega smo polagali svojo zadnjo nado, bi sklenil ravno nasprotno, ker imajo poslanci z dinarskega ozemlja večino, če ni liberalnih in socialističnih poslancev v zbornici. Zato bo vprašanje moralo ostati zopet nekaj časa nerešeno. To ce imamo zopet zahvaliti liberalni ljubezni do našega kmeta.

p Centralizem in samouprava. Liberalci delajo na vse kriplje na to, da bi se v našo ustavo uvedel centralizem, to se pravi: o vsem bo odločevala vlada v Belgradu, posamezne pokrajine ne bodo nobenih pravic imele, in vsi državni dohodki se bodo stekali v Belgradu od koder se bo denar zopet pošiljal v posamezne pokrajine. Kako bi bilo to liberalno stališče skrajno pogubno za Slovenijo, naj omenjamo samo šolske zadeve. Na Hrvaškem je nad en milijon ljudi, ki ne znajo brati, v Bosni celo 85%, v Makedoniji še več, v Sloveniji samo 10%. Torej bi bilo na Hrvaškem, v Bosni in Makedoniji neprijetno več šol kot pri nas. Če bo morala po stališču centralizma vse šole zidati država, bomo morali Slovenci plačati ogromno svoto za makedonske, bosanske in hrvaške šole, sami pa bi od tega nič ne imeli. Toda liberalci bodo še naprej centralisti, samo da klerikalce pritiskajo ob steno.

Domače novice.

d Uredništvo »Domoljuba« izjavlja, da Tome Alojzij, kaplan na Bohinjski Bistrici sploh ni dopisnik »Domoljubov« in je pripravljeno to s prisego potrditi.

d Pravila našim dopisnikom. Število naših dopisnikov se — kar nas izredno veseli — danzadnevom množi. Da pa bodo mogli vsi redno in takoj na vrsto priti, naj se drže teh-le pravil: 1. Kar misliš listu sporočiti, stori hitro in odpošlji takoj, dokler je še novo. 2. Piši kratko. Dolgi dopisi ne pridejo kmalu na vrsto ali sploh ne pridejo. Napiši: kaj se je zgodilo, kje in kako. Kar je več, je odveč. 3. Piši razločno, posebno imena in številke. 4. Delaj kratke stavke. 5. Ne piši nikdar na obe listove strani. 6. Osebnih napadov se izogibaj, v kolikor niso neobhodno potrebni za javno

korist. Posebno se je izogibati osebnodružinskih zadev ki nimajo s politiko nikakšnega stika.

d Civilne obleke in podpore invalidom. Vsem pripadnikom bivšega topniškega polka št. 7, pozneje 128 v Ljubljani, odnosno Celovcu, Dunajskem Novem mestu in nazadnje v Mariboru, se objavlja, da so se vse civilne obleke oddale v skladišča puškove okružne komande v Mariboru, kjer jih dobe oni, ki jih še niso sprejeli. Istotja so se oddale tudi civilne obleke pripadnikov topniškega polka št. 3, pozneje 106 v Mariboru. — Vsem invalidom prvega krdele, ki so že prosili, ali nameravajo prositi za podpore, ki bi jim pripadale po pravih sklada za vdove in sirote in za kojega se je zbiralo v polku samem, se naznanja tudi, da je bil ta sklad naložen pri Kranjski hranilnici v Ljubljani, ki ga je predala v sodno hrambo toliko časa, da se odloči, kdo je upravičen ta sklad dvigniti oziroma upravljati. Prošenj za podpore itd. ni vlagati na Topniško poveljstvo v Mariboru ali kako drugo tukajšnje krdele, ker se iste ne bi mogle vpoštevati.

d Nemarnost od strani oblasti. Ob novi progi, ki gre iz Dravelj proti sv. Križu stoji ob Dunajski cesti ogromna množina vozov. Večinoma so to dvokolesni vozovi. Stali so tam že nekaj let med vojsko in še vedno stoje na solncu in dežju. Les je preperel in železje zarjavelo. Morda bi se dalo še kaj porabiti, osi, kolesni obroči... Čim dalje se pusti, tem slabše je. Čudno gospodarstvo. Česar nimamo, kupimo iz tujine za drag denar, kar pa imamo, to pustimo ležati, da nam uniči čas. Tako zboljšujemo našo valuto. Ali ne bi bili poslanci poklicani, da tudi o takih »malenkostih« govoro?

d Vojaški nabori l. 1896—1900 so odloženi. Pač pa se mora o mladeničih teh letnikov zglasiti, kakor je bilo razglašeno.

d Umrli je 26. februarja v Ljubljani znani zobozdravnik dr. Edvard Bretl.

d V Cerknici na Notranjskem je dne 26. februarja umrl in bil v soboto popoldne ob obilni udeležbi tržanov pokopan g. Anton Urbas, ki je v tem kraju 17 let izvrševal dimnikarsko obrt. Rajni je bil zbok svoji postrežljivosti splošno priljubljen. N. p. v. m. l.

d Petek je umrl v nedeljo. Kje pa? V Vrbi pri Brdu. Bil je 90 let star mož. Prava gorenjska grča. Še pred enim tednom je fest kadil iz pipe. Vedno je živel do živeti čas, ko bo v št. Vidu pri Radu ustanovljena samostojna župnija. Pa ni dočakal. Naj počiva v miru!

d Nesreča na železnici. Ljubljanski inspektorat državnih železnic poroča: Dne 24. m. m. sta okoli 17. ure iz postaje Slov. Gradec proti Dravogradu utekla dva naložena tovorna voza in trčila na progi na mestni vlak, vozeč iz postajice Sv. Jedert proti Slov. Gradcu. Pri tem so bili razbiti en osebni, en službeni voz in oba utekla voza. Med potniki in osebjem vlaka je nekaj težko in nekaj lahko ranjenih. Promet ni prekinjen.

d Slabe varnostne razmere pri nas. Prav žalostno je, da je mogoče v Jugoslaviji, ukrasti kar par konj iz hleva, ne da bi prišli na sled tatu. Tako sta bila ukradena 13. svečana dva konja posestniku

Andoljšku iz Pluske, občina Vel. Loka, okraj Novo mesto in še danes ni duha ne sluha po njih. Kaj je temu krivo? Ja, kaj neki drugega, nego naši varnostni uradi: orožništvo, policija itd. Krivi so temu seveda posebno tisti uradi, kateri ukazujejo imenovanim. Naši orožniki so ali premalo strokovno izobraženi, ali se pa premalo pobrigajo, kadar je treba. Imamo brzjava, telefone, časopisje in skoro v vsakem večjem kraju orožniško postajo, ki bi lahko preiskala v svojem okraju s pomočjo dotičnega prebivalstva vse do pičice. Če pomislimo, da najdejo velikomestni detektivi med milijoni prebivalcev včasih tudi najbolj pretkane zločince, se nam kar smešno in skoro nemogoče zdi, da bi se ne našel ukraden konj. Seveda je treba, če se zgodi kakšna tatvina, hitro na noge in napeti vse sile ter delati noč in dan, dokler se ne dobi zločinec. Včasih je od enega samega trenutka vse odvisno. Danes enkrat in jutri enkrat, pa ni vredno nič in daje le pogum tatovom.

d Tatvine v Kranju. V Ljubljani tožite o vlomih in o tatvinah, toda pri nas v Kranju ni čisto nič boljše in so vlomi nekaj vsakdanjega. Gospodje vlomilci so že vlomili v trgovine Šumi, Holchaker, Sirc, Rant in drugod. Posebne vrste tatvino so pa izvršili vozniki, kateri so vozili blago ubogemu beguncu Carlju iz Kranja na kolodvor in na tej kratki vožnji je bilo ukradenih 14 zabojev blaga, od katerih je dobil Carli le en zaboj nazaj. Vozniki so izvedli tatvino pod pretvezo, češ da je v zabojih tobak, kateri se ne sme izvajati čez demarkacijsko črto.

d Roparski napad na Planinci. Ljudje v ljubljanski okolici so preplašeni: nedavno so jih strašili požari, kateri so prenehali, odkar je v preiskovalnem zaporu Gorjanc zaprt. Na pustno nedeljo so roparji, katere je ljubljanska policija zaprla, oplenili neki mlin v ljubljanski okolici. Dne 15. m. m. so se pa že zopet pojavili roparji na Planinci, občina Tomišelj. Pred hišo posestnika Janeza Kavčiča je prišla tolpa 5 do 6 oseb. Glasno so zahtevali, da naj jih izpuste notri; oblečeni so bili v vojaške obleke in oboroženi s puškami. Gospodinja Marija Kavčičeva je sicer slutila, da so prišli roparji, toda ker se je bala, da ji ne zažgo hiše, če jim izlepa ne odpre vrat, je rekla otroku, da naj jih odpre, kar je ta tudi storil. Roparji so nato pridrli v hišo in so precej vprašali po orožju in zahtevali, da naj jih peljejo h gospodarju. Gospodarjev brat Jože jih je res peljal h gospodarju, ko so vstopili v njegovo sobo, je en ropar nameril puško na gospodarja Janeza Kavčiča, drugi ropar je nameril puško na gospodarjevega brata Jožeta: roparji so Kavčičema zagrozili, da ju usmrte, če ne pokažeta denarja. Prestrašena brata sta roparjem nato pokazala kovčege, v katerih je bil denar, nakar je tretji ropar preiskal kovčege in vzel iz njih 10.750 K denarja; roparji so dalje vzeli 100 kg masti, 50 klobas in drugega blaga, tako da ima Janez Kavčič 16.505 kron škode. Posebne odredbe bodo potrebne, da se roparska golazen v naši deželi zatre.

d Kdo kaj ve izmed vojnih ujetnikov iz Rusije o Viktorju Kolencu, ki se pogreša od meseca decembra 1914. Služil je pri 17. pp.

11. stotnija. Naj se sporoči proti povratilu stroškov Amaki Kolenc, pošta Loke-Kisove, Zagorje ob Savi.

d Kdo ve kaj o Martinu Gradišek, ki je služil pri 17. pp, 18. šturmbatalijon, 4. stotnija. Zadnjic je pisal s fronte 15. junija 1918. Kdor kaj ve, naj blagovoli sporočiti njegovi materi Franciški Gradišek, Črni potok, Šmartno pri Litiji.

d Kdo izmed vračajočih se ujetnikov ve, kje se nahaja Anton Kogej iz Idrije, star 35 let, ki je bil začetkom decembra 1918 — vračajoč se iz vojaške bolnice — prijet od Italijanov na demarkacijski črti ter bil transportiran 4. februarja 1919 na ladji »Polasciano« iz Trsta v južno Italijo, od katerega časa je potem izbrisana vsaka sled za njim. Morebitne podatke se uljudno naproša poslati v priporočenem pismu proti povrnitvi stroškov in eventualni nagradi na naslov: Katarina Kogej, Idrija 316, Julijska Benečija.

Gospodarska obvestila.

g Tržne cene. Moka št. 0 9 K, št. 5 5.50 K, pšenica 6 K, pšenični zдроб 9 K, ječmen 5 K, ješprenj 6.50 K, kuzuza 4.30 K, proso 4.50 K, kaša 7.50 K, oves 3.50 K, otrobi pšenični 2.50 K, fižol 6 K, krompir 3.50 K, zelje 3 K. Špecerijsko blago: sol 3.40 K, vžigalice 60 vin, škatljica, riž 34 K, kava 62 K, jedilno olje 64 K, sladkor 52 K, kis 1 4.50 K, petrolej 1 9 K. Umetna gnojila: kostna moka 150 K za sto kg, superfosfat 220 K. Modra galica 23 K. Goveja živina, živa teža: krave 9 do 12 K, voli 10 do 14 K, prašiči, živa teža: 18 do 24 K. Les: drva mehka 110 K, trda 140 K m³, obdelan smrekov les okoli 400 K m³, deske 700 K m³.

g Nov drobiž. Finančni minister dr. Velizar Jankovič je izdal odlok, po katerem bo naš novi kovani drobiž sestajal iz smesi cinka in aluminija.

— Naknadno kolkovanje bankovcev. Finančni minister je s odlokom od 22. februarja odredil, da se rok, ki je bil določen za vlaganje prošelj pri generalnem inšpektoratu, tičočih se naknadnega kolkovanja kronskih bankovcev, podaljša do 10. marca 1920 za vse one primere, kjer je bilo prisilcu po višji sili nemogoče, predložiti svoje kronske bankovce pravočasno v kolkovanje. Prošnje, ki bodo vložene po poteku tega roka, in one, ki ne bodo podprte z zadostnimi razlogi, se sploh ne bodo reševale.

g Valuta. Ameriški dolarji 131, avstrijske krone 52, bolgarski levi žigosani 190, carski rublji 174 do 186, češke krone 144, angleški funti (1 funt) 450, napoleonor (1 komad) 490, nemške marke 180, rumunski leji 185, italijanske lire 765.

g Sladkorne tvornice in pridelovalci sladkorne repe. Poljedelsko ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se dovoljujejo pridelovalcem sladkorne pese posebne ugodnosti. Proizvajalci repe dobe poleg odmerjene količine sladkorja še 40 odstotkov izcejenih ostankov in 1 odstotek prodane repe. Poleg tega jim je dovoljeno tudi posojilo.

g Sadjarski razgovor se je vršil dne 4. in 5. febr. v Ljubljani pri poverjeništvu za kmetijstvo. Obravnavala so se vsa vprašanja glede pospeševanja sadjarstva v Sloveniji, in sicer: 1. o sadnem izboru (sade naj se samo ona sadna drevesa, ki so primerna za naše podnebje); 2. o drevesničarstvu (o sadnem naraščanju, za kar

naj se ustanove državne drevesnice); 3. o oskrbovanju in varstvu sadnega drevja; 4. o sadni uporabi; 5. o sadni kupčiji in industriji in o sadnem združništvu; 6. o sadjarskem pouku; 7. o sadjarski organizaciji (ustanovilo se bo najpreje sadjarsko društvo) in 8. o sadnem ogledu in razstavah.

g Obrtniške potrebačine. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima za oddati 3 kompletne aparate za avtogensko varenje. — Nadalje ima tudi ponudbo za večjo množino špiralnih svetrov za obdelovanje železa. Kovinarji, ki se zanimajo za ta material, naj se priglasijo ustmeno ali pismeno pri omenjenemu uradu.

g Dobava mila. Minister za prehrano se je pogodil z eno izmed zagrebških tvornic za milo, da bo dobavljala milo izključno za potrebe ministrstva za prehrano.

g Cene konj v Avstriji. Na velikem konjskem sejmu v Welsu (19. februarja) so letos prodajali konje po tehle cenah: Pincgavski konji po 40.000 do 80.000 K; koroško plemo 30 do 55. tisoč kron; ogrsko plemo 25 do 45 tisoč kron žival. Prodanih, oziroma zamenjanih je bilo približno 900 konj. Vsega so pripeljali na semenj 1800 živali, v vrednosti 60 milijonov kron. Kupčije za izvoz so bile izključene.

g Kurzi vojnega posojila v Avstriji. Dne 16. t. m. je uradni list dunajske borze prvič objavil kurze vojnih posojil, ki so bili naslednji: 1. vojno posojilo 87 in pol krone, 2. vojno posojilo 68 kron, 3. vojno posojilo 62 in pol krone, 4. 7 letno vojno posojilo 67 in pol krone, 4. amortizacijsko vojno posojilo 65 in pol krone, 5. petinpolletno vojno pos. 69 in pol krone, 5. amortizacijsko vojno posojilo 65 in pol krone, 6. desetletno vojno posojilo 66 in pol K, 6. amortizacijsko vojno posojilo 65 in pol K, 7. 8 in tričetrtletno vojno posojilo 66 in pol K, 7. amortizacijsko vojno posojilo 65 in pol K, 8. odpovedljivo vojno posojilo 68 in pol K, 8. amortizacijsko vojno posojilo 68 K. Na borzi je bilo nekaj zanimanja za te papirje, posebno 1. vojno posojilo, ter so jih kupili za več milijonov kron.

Donisi.

IHAN.

Tudi pri nas v Ihanu se je prilepilo povabilo na shod, ki se naj vrši dne 22. t. m. Ali g. Mihelčič je spoznal, ki je dal prostor za shod na razpolago, da bi bilo to nespametno in je prejšnjo soboto prostor odpovedal. Zato vsa čast mu! To pa je bil udarec za teh par ihanskih samostojnežev, kje da bodo dobili prostor za liberalni shod. Naš samostojni g. nadvučitelj se je zavzel, da poišče prostor. Vprašal je g. predsednika okrajnega šolskega sveta, da bi dovolil shod v šoli, pa je dobil odgovor: šola je za poduk otrok, ne pa za liberalne shode. Že je bilo zbrana velika množica našega ljudstva, da bi postužali, pa iskati smo jih morali, kje da imajo shod. Dobili smo jih pred nekim svinjakom zbrane in sicer samo iz Dola, iz Berčevega in iz Pešate. Najprvo smo jih vprašali, kje imajo samostojne ihance, pa niso znali odgovoriti. Drugič smo jih vprašali, po kaj so prišli? Tudi sedaj nismo dobili pravega odgovora. Opravili niso ničesar, zato jim svetujemo, naj si vdrugo pribranijo stroške za take klaverne shode. J. K.

MOTNIK.

Prvi liberalni shod se je vršil v Motniku v nedeljo, dne 22. februarja. Zanimivo je bilo, da niti prostorov niso mogli dobiti; vse se jih boji, kakor garjevih konj ali ponarejenih tisočakov. Trikrat so pretiskali plakate; najprvo so hoteli prirediti shod v šoli; ker je pa šolsko poslopje cerkvena last in jim je župni upravitelj pojasnil, da mu je za liberalca toliko v cerkveni hiši, kot za ščurka v kislem zelju, so odšli v gostilno; toda tudi tukaj so jih odslavili. Nazadnje se jih je pa le usmilil eden izmed gostilničarjev, ki je prevzel vlogo usmiljenega Samaritjana; in reven je bil ta shod po številu udeležencev; sedem mož je šlo od shoda kakor gredo mokre kokoši pod kozolec. Glavno oporo imajo liberalci v mladini, ki so ji žalibog očete prezgodaj pomrli. Najbolj goreči so taki, ki še niso nikoli nobenega davka plačali. Moko in denar pa imajo; vsak, kdor pristopi k njim, dobi nekaj kilogramov moke; obljubljuje se jim tudi petrolej in sladkor. Mi pa vemo, da se bodo ti studenci kmalu posušili, ker se je vlada spremenila. Znani samostojni kmet Engelman iz Šmartna se je opravičil, ker ga ni bilo pri shodu; pristavil pa je, da ni bilo primerno, da je shod sklicala liberalna stranka, ker beseda »samostojna« veliko bolj drži.

SV. VID NA PLANINI.

Dne 22. februarja smo imeli žene in dekleta iz župnij št. Vid in Planina veličasten shod, na katerem smo z ogorčenjem protestirale zoper sedanjo volilno postavlo. Zahtevale smo za se volilno pravico in enakopravnost z žensvom ostalih slojev. Nastopile so kot govornice: Cilka Ocvirk, Ivanka Zakošek in Minka Kolman. Navdušenje je bilo veliko za našo »Kmetko Zvezo«. Z obžalovanjem in ogorčenjem so se spominjale neznačajnežev, ki so šli k samostojnim. Reveži ne vedo, da pluvajo v lastno skledo — in so se nesmrtno osramotili. — Kaj pravite, gospod urednik, ali ni podobno malikovanju, ko so govorili nekateri Zagorjani, ki so šli od shoda samostojnih pri Centrihu: »Sam bog je govoril z nami.« Ne vemo pa še, ali so imeli ti revčki za boga Drofenika, ali debelega Morofškega Lofza, ali Matijo Centrih. Odposlale smo brzofavno resolucijo novemu ministrskemu predsedniku v Beograd. Trdno upamo, da bomo pri prihodnjih volitvah z volilnimi listki pokazale, da smo zavedne članice Jugoslovanske Kmetke zveze.

IZ VELIKOLAŠKEGA SODNEGA OKRAJA.

V nedeljo, dne 22. svečana 1920, so zborovali v Velikih Laščah zastopniki krajevnih odborov J. K. Z. iz Strug, Dobrépolj, Velikih Lašč, Sv. Gregorja, Roba in Škocijana. Osnovala se je okrajna organizacija J. K. Z. s sedežem v Velikih Laščah pod načelstvom delavnega in zmožnega ter navdušenega tov. Pogorelca iz Strug. V zavesti, da je podlaga dobre politike zdravo gospodarstvo, se je v glavnih obrisih in potezah jasno očrtal gospodarski program, ki ga bo nasledovala okrajna organizacija J. K. Z. v Vel. Laščah. Može, ki so prisostvovali temu velezanimivemu sestanku, vedo, za kaj se bife danes boj, vedo, da ta boj s sovražnimi silami ne bo večerni izprehod, marveč boj za življenje in smrt, boj za bodočnost ali propast kmetkega stanu. Zato pojdejo z jasnim čelom, s trdno jelekno voljo na bojišče z upom zmage, ker pravica je še vedno bila nad krivico, pa bo tudi to pot. Naj bo božja pomoč pri mladi organizaciji! Politično življenje, politična razburkanost, se pri nas ustaljuje. Ljudje, ki so naselili lažem in sladkim obljubam odstavljene župana Mustarja, po devetih tarah znanega Keržeta ter mesarja Pucija, so izpreledali in ali javno preklicali svoje vpise v SKS, ali potihoma izstopili. Tako gre vsepovsodi. Se celo v po celi Sloveniji razupitem Robu, se je začelo »samostojnim« ma'ati in krhati. To je zdrav pojav, za katerega se imamo v precejšnji meri zahvaliti »samostojnim« samim. Stvar je namreč take: Prvič so ga »samostojni« polomili v Dobrépoljah, ker niso dovolili obljubljene svobodne besede. Drugič ga je polomil mesar Pucelj v Vel. Laščah s svojo avantgardo, tretjič

so ga polomili »samostojni« v Ribnici, kjer se jim ni razen enega nihče zapisal, četrtič so ga prav posebno polomili v Robu, kamor so prišli »samostojni« s kamenjem in palicami, petič ga je pa končno veljavno polomil stari liberalec Mustar, ki je sleparil svoje sosede, vaščane in občane za podpise za »samostojno« kandidatsko listo, kar se je ljudem tako studilo, da so se z gnjusom obrnili od stranke, ki jo vodijo taki ljudje. — Pa ker smo povedali pet besed, bomo še šesto: V Dobrépoljah so zasledili roparsko družbo, ki je pokradla tekom enega leta vrednosti za več tisoč kron. Vsi ti čedni tički — saj jih vsi poznamo — podirali in duševni voditelji one garde, ki je podirala ob orlovskem taboru mlaje, so bili izmed glavnih kričavcev »samostojnih«, oni, ki so hoteli napasti pred dvorano vobče poznanege in priljubljenega pristaša VLS. — Ali naj bodo naši kmetje v družbi takih ljudi? Nikdar nel Kdor ni pošten v duši, ni pošten v gospodarstvu, ne more biti pošten v politiki! Starih liberalcev, ki niso bili še nikdar pri nobeni naši stvari, ne maramo, pozivljamo pa vse treznejše ljudi, da izpregledajo, dokler je še čas in da dajo »samostojnim« farbarjem potni list, kamor se prikažejo. Če je kdo tako trdno prepričan o »samostojnem« programu kot malo-vaški Gučman, ki prišede na resničnost prve in zadnje besede v »Domovini« in »Kmetijskem Listu«, potem je ni druge želje kot pustiti ga, da se izpuhti, ker po njegovem morajo biti samo kmetje skupaj, kar pa seveda za mesarja Puclja ne velja, posebno pa ne za dr. Sajovca, bivšega žitnega komisarja, ki je sedaj načelnik »Ekonomice«. — Kot stvarni poročevalci moramo povedati žalostno novico, da Kavčič do danes še ni dobil »samostojnega« sladkorja, vse drugo na dobe ljudje cené e kot pri »samostojnih«. — Mi pa gremo zadržano pot naprej, bodočnost bo naša, »samostojni« bodo capljali za nami, ker presilna je moč združenege jugoslovanškega kmeta na načelnih krščanske pravčnosti. Boj hinavščini, laži, boj krivim prerokom! Živela J. K. Z., živela požrtvovalnost za splošno blagostanje.

SEMIC.

Na pustno nedeljo so naši Orli privedili nad vse šalivo Krekovo dvodejanko »Cigan šarovnik«. — Slednjič se je roki pravice vendar posrečilo zgrabiti kakih deset članov talirne bande domačinov. Naj bi jih tudi kaznovala tako občutno, da ne bodo imeli nikdar več veselja izvrševati ta cizanski posel in delati sramote in škode vsem domačinom. Sramota za starše, ki so tudi sami krivi, da imajo tako ničvredne otroke.

SEMIC.

V nedeljo dne 22. februarja se je vršil pred cerkvijo veličasten protestni šhod kmetijskega ženstva. Do dvatisoč kmetijskih žensk je zahtevalo žensko volivno pravico. Le nekaj surovih povčanecv in nahujskanih nezavednih žensk je besnelo zoper zavedne zborovalke in njihove pravice. Žalostno, da niso kot demokrati ali kot vneti branitelji nižjih slojev in nasprotirali vse »visoke gospode« zvesti svojim besedam in programom tu se potegnili za kmetijske pravice. Tudi tu smo zopet videli na lastne oči, da jim ni toliko za kmetijske koristi kot za gonjo zoper duhovnike. Saj se poznamo. — Vsa čast pa govornici in neustrašeni predsednici, ki sta vzorno zastopali in branili pravice kmetijskega ženstva.

VELIKE LAŠČE.

Zadnji čas, posebno po shodu Kmetijske Zveze dne 25. januarja, se je začelo pri nas živahno politično življenje, kar nam dokazuje naše in tudi nasprotno časopisje. Zdaj šele vidimo kakše uspehe je imel naš šhod. Slišali smo, da je g. Puclj sam priznal, ko je videl, kakše simpatije si je pridobil pri ljudstvu s svojim »dostojnim« nastopom na našem shodu, da je pogorel. Dovolj nam povejo njegove besede: »Samo nekaj Podpoljancev in Dvorjancev »caplja« še za menoj.« Z ozirom na njegov dopis v »Kmetijskem listu« ugotavljamo sledeče: Iz nastopa g. Puclja na shodu je vsak izprevidel, da je prišel s svojim štabom z namenom, da razbije šhod. Ponovno ga je prosil g. Sušnik,

naj se oglasi k besedi po govora. Vse prošnje so bile brezuspešne. Ljudstvo je bilo tako razdraženo in zato ni čudno, da so se mu potem tudi od naše strani prigodile razne neprilike, tudi od strani naših deklet. Sam jih je izzval, kar je želel, to je dobil.

V nedeljo, dne 22. t. m., se je tu ustanovila okrajna K. Z. za velikolaški okraj. Prišli so k ustanovnemu občenemu zboru zastopniki okrajnih K. Z. iz Dobrépolj, Strug, Sv. Gregorja, Roba in Škocijana. G. poslanec Škulj nam je pojasnil naloge in koristi novoustanovljene organizacije, ki naj dela res za ljudstvo. Posebno nas je zanimala misel o ustanovitvi lesnih združg, ker edino te bi nas rešile nenasitnega oderuštva ljudskega kapitalizma, ki tiči v raznih velikih privatnih podjetjih, predvsem v bankah, ki že segajo s svojimi grabežljivimi rokami po naših lepih gozdovih. Privatni trgovci so kupovali pri nas les po 70 K m³, a prodajajo ga po 600—700 K. Namea združg bi pa bil, da bi se les dražje plačeval, čisti dobiček bi se pa porabil v občerkovne namene, kot za ceste, vodnjake i. dr. Obenem nam je g. poslanec tudi lepo pojasnil politični in gospodarski položaj. — G. ministru za poljedelstvo se je kot tovarišu kmetu poslal pozdrav in hkrati prošnja, naj vse svoje moči zastavi za odpravo dohodninskega davka v Sloveniji za kmetijski stan, ker ravno letos je pritisk najhujši. Nato so je izvolil odbor: načelnikom je bil izvoljen tov. Anton Pogorelec iz Strug.

Ustanovila se je tudi lesna združga za obodanje in škarjarje našega okraja. Namen te združge je, urediti trgovino lesnih izdelkov, predvsem pa nabaviti svojim članom njih potreščine, kot les, železo i. dr.

Isti dan je imela svoj redni sestanek tudi tuk. »Ženska zveza«, ki je bil res polnoštevilno obiskan. Po običajnem predavanju je govoril še g. Fr. Žužek, ki je vnel dekletu in žene za delo za narod, predvsem na izobraževalnem polju. Pojasnil je tudi pomen ženske volivne pravice. Nato je še g. poslanec v krasnem govoru obrazložil naloge ženskih organizacij, ki so se začele ustanavljati tudi po deželi. Sprejeta je bila tudi resolucija za splošno žensko volivno pravico.

IZ ŽIROV.

Pri nas mrgoli polno strank in stranic. Gotovo je malokje tako razvito strankarsko življenje kot v Žiroh, zato pa tudi toliko zmot in prevar pri nekaterih dobrih katoliških močeh. Hodi v cerkev, je zgleden kristjan, pa ga dobiš zapisanege pri »samostojnih«, pri »socialno-demokrati«, pri »narodno-socialni« in Bog vedi, kje še vse! Kje pa je vzrok? Reči smemo, da v tem, ker sklada javno delo in politično delo drug na drugega in si misli: samo, da je nekaj narejenega pa bo prav, pa naj to stori moč tega ali onega prepričan! Ko je pa »nekaj« narejenega, pride prepozno kesanje in nezadovoljnost in jadrnanje za zapeljivimi besedami iz jedne stranke v drugo. — Može, lantje in žene: enotno v vašo Kmetijsko zvezo, ki ne obrača plašča po vetru!

ŠMARJE PRI LJUBLJANI.

Kmetijske žene in mladenke so imele dne 22. februarja mnogobrojno obiskano shod. Kot govornica je nastopila mladenka Marija Kračman in je za svoja krasna izvajanja žela vsestransko pohvalo. S shoda se je odposlal brzojavno ministrskemu predsedniku v Belgrad in pismeno deželni vladi v Ljubljani sledeči protest:

Do 200 kmetijskih žena in deklet, zbranih na svojem shodu dne 22. februarja 1920 v Šmarji pri Ljubljani, protestira proti krivičnemu in protiljudskemu načrtu občinskega volilnega reda in zahteva enako volivno pravico za vse državljanke brez razlike izobrazbe in brez razlike sloja.

IZ ŠT. JERNEJA.

V nedeljo, 22. februarja, smo imeli pri nas kar tri zelo znamenita zborovanja: Zjutraj po sv. maši je bilo sklicano zborovanje kmetijskeke podružnice v Št. Jerneju. Z dobrim namenom so šli člani na to zborovanje. Kar naenkrat pa pridrve tudi ondotni samostojni liberalni birtje in trgovci, ter so se obnašali, kot da so le oni gospodarji cele okolice

— Popoldne ob 3. uri je pa bil protestni shod žena in deklet, na katerem so z vso odločnostjo zahtevale volivno pravico.

Velika društvena dvorana je bila natlačena polna, da bi jih le videli, kako so te žene in dekleta z vso odločnostjo in energijo nastopale, da če so povsod tako nastopile, potem jim je pa tudi — lahko rečemo — zagotovljena volivna pravica že pri prihodnjih občinskih volitvah. — Takoj na to pa se je vršil občini zbor našega kousmunege društva, ki pa naj takoj omenim, da je našim »samostojnim« hudo trn v peti. Seveda, vse to pa le po trgovcih, kateri nimajo več tako prostih rok, kot so jih imeli poprej. Drugim pa e na poti zato, ker bi radi delali za neko sebično in še ne ustanovljeno podružnico »Ekonomice«, katera pa menda je niti rojena ni, če pa bo se pa še nič ne ve, in je vsa stvar še v sanjah le zato, da kar mogoče veliko pristavev zvbajijo na limanice samostojnih modrijanov.

Tukajšnji načelnik otvoril občini zbor s tem, da pozdravi vse navzoče člane, ter jim razloži za gospodarstvo tako važen pomen zadruge, obenem pa sporoča vse delovanje kousuma v korist vsakega posameznega člana.

Člani so vsem izvajanjem zelo mirno sledili in so bili prav zadovoljni. Nato so se vršile volitve načelstva in nadzorstva, na kar je vse članstvo enoglasno pritrdilo podanim predlogom. Tudi v slučajnostih je bilo par jedrnatih predlogov v korist združge.

IZ PREDDVORSKE OBČINE.

Tudi pri nas vse kaže, da bodoje kmale občinske volitve. Posebno liberalci brusije pete. Liberalci pravim, ker ako bi rekel »samostojneži«, se jim to ime prav nič ne poda, če bi rekel klerikalci, bi jim pa seveda ne bilo všeč. Posebno neki mlad gospodek si mnogo prizadeva, noč in dan je na nogah. Kar vsak večer napravi šhod v kaki vasi. K temu ga e podkuril liberalček prve vrste, birt, ki pa nima dela, ker sme točiti samo za sebe. Zato je silno jezen in je baje rekel, sploh v cerkev ne gre več, razen ako dobi za to kaj plače. Naša dolžnost pa e, da volimo v občinski odbor samo verne katoliške moče, ki jim ne bo mar v prvi vrsti lasten žep, kot je liberalcem bil še vedno, temveč korist občine.

Janez Kopriva.

IZ VELIKOVASKE OBČINE.

Odrna samostojna sapa piha tudi po naših hribih. Tukejši župan, ki je nedavno sšel liberalni frak, je navidezno odložil še rdečo kravato, obkckel pa je oguljeno samostojno suktnjo in s 380 vabil je zaklical v občino, da prireja v Ribčah javen šhod. Osebnost si tega iz ljubezni do lastne kože ni upal nikomur povedati, zato tudi njegov papir ni mogel delati čudežev. Ko pa sta se v nedelo 22. svečana spustila čez Grmače nesamostojno-liberalni Šlibar in Lovrač, tedaj so se dvignili tudi naši može. Mogočno sta se bližala ohola Moravčana prostoru, kjer so se zbirali zborovalci, a namesto na svoje pristaje sta naletela na številne naše somišljenike. Peščica rdečkarjev-tujcev — nekaterih se je še držala zašča diska od ponerečenege shoda na Jevniku — tu je sprejela v svojo sredo. Prišlo se je pomnenkovanje in vpraševanje po govorniku. Lovrač, povabljen kot govornik, se je uotl, da ne bo govoril. Šlibarja je cvirala zelenica, rdečkarjem pa tudi ni dišalo kisto grozljive. V zadnjem hipu se je spomnil iznajdlivi Lovrač, da shod ni naznanjen in se zato ne sme izvršiti. Tako je bila komedija končana in čast samostojnih rešena. Znani pravdar in odbornik liberalne posojilnice, p. d. »nedolžni« Mežnar, kateremu bi bila poverjena čast predsedništva, je shod nalašč zamudil. Župan pa je oddalec gledal na pozorišču z grenko zavestjo, da so za vedno minuli časi, ko je sam izbral in odstavil odbornike. — Polomili je v gostilni pri »Lovčetu« gledila prosta zabava. Baje so ne rdečkarji z Lovračem in s Šlibarjem navidezno nekaj sporekili v udrihanju po duhovnikih in zabavljanju čez klerikalce pa so se njih misli strnile v eno...

STARITRG PRI RAKEKU.

Kakšno moč ima kapitalizem, dokazuje posebno tole: Lesni trgovci iz Loške doline izvažajo mnogo lesa. Da pa več lahko za-

služijo, so dobili od bivše liberalno-socialistične vlade dovoljenje, da smejo izvažati les na Rakel in od tam naprej gre za ogromne cene na Italijansko. Vse druge življenske potrebščine pa morajo čez Velike Lašče, kjer vznikli po pravici računajo velikanske prevozne cene; ta nespametna odredba vlade pomnoži je kapitalistom še itak ogromno premoženje, kmetom pa krade danar iz žepov. Zadnji čas je, da vlada to izvažanje lesa, ki dela le kapitalu denar, prepove, ker, če posamezna oseba ne sme na vlak Rakel—Ljubljana, naj tudi les ne gre na Rakel—Italija.

Za menjava denarja je tudi pri nas ljudi precej razburila. Tudi pri tem je oškodovan le mali posestnik, ki si je z velikim trudom in pridnostjo prislužil par kronic, od katerih mu je pa ostalo bore malo. Tudi tisočake, ki so jih nekaterim kapitalistom odvzeli, bo povrnil in plačal mali posestnik. Za zglod kapitalistu, gostilničarju e bil odvzet en tisočak kot nepravil. Kako pa more tak človek prebrpeti tako strašno zgubo! Da ne bo njegov žep nič občutil, je podražil takoj isti dan žganje pri litra za eno krono. Kdo bo torej tisočak trpel? Zato boj kapitalizmu in alkohol.

HINJE.

Z ozirom na to, da je g. Malasek, strokovni učitelj na Grmu sam želel, naj se shod, ki ga je v imenu »Samostojne« priredil v Hinjah, ne spravila v javnost, je za tega gospoda jako stročje, ako pusti preglašati blamažo, ki so jo s tem shodom doživeli on, njegov prijatelj in vsa »Samostojna« v Hinjah, v »Kmetijskem listu« kot nekaj uspeh. Da je kot pol. agitator popolnoma pogorel, prizna tudi Kmetijski list sam. Ako bi ne bilo župnika zraven, bi se bila morda vpisala v Kmetisko stranko nek »luft-inženir« brez peči zemlje in neka ženska osebnost, ki si šteje zadnje čase v čast, ako more župnika ponagajati. Tako se pa niti eden ni vpisal. Občudovali pa smo govornika kot strokovnjaka in ga občudujemo še danes, zakaj to kar nam je obetal, presega naše skomine. Vzor vsakega kmeta je zlasti danes, da doma pridelava sladkorno peso in z njo tudi sladkor, žita pa toliko, da bi ga izvažal. Kako rad bi prijel Krajničnan za kosilni srp ter z njim kakih 14 dni podiral zlato pšenico in jo potem na mlaticilci zmlatil. Bolj kot zabeljeni žganci dišijo Krajničnanom bližnji šumeči jelovi gozdi kuceza Auersperga. Popravil bi z lesom svoja stotletja sters in razdravana gospodarska poljopja. Vse to in še več nam je strokovnjaško obeta, g. strokovnjak Malasek. Lice Suhelkrajine bi se popolnoma spremenilo. Danes mora kmet vsako pet rodovitne zemlje skrbno obdelati, da ima kaj požeti z navadnim sromom ter ocpsti na skednju in da ima družina kruh vsaj ob delu spomladi in poleti. Ker ni skoraj nič mehkega lesa v Suhikrajinah, je veliko pomanjkanje stavbenega lesa. Pač so vlačili in še vlačijo različni, samostojni kmetje kakor trgovci. Može iz Dvora in drugi močnejši hode iz knezovih gozdov. Toda kmet ni imel do danes še drugega od tega kakor raztrgane ceste. Drogove, ki si jih je kmet prilastil ob polomu l. 1918 v knezovem gozdu, je moral drago plačati pri sodišču. Tako, gg. samostojneži, sedaj razumete, da je Krajničnan občudoval modrost g. Malascka, pa se mu tudi v pest smejal, ker je vedel, da je vse obetanje gola farbarija. Če so naši kmetje nemoteno poslušali govornika ter mu brez hrupa stavili svoje pomisleke, dokazuje nič več kakor to, da so ljudje dostojni, katere čednosti tako silno manjka ravno samostojnim.

IZ MOKRONOGA.

Bil sem 18. jan. t. l. na shodu na Gorl. Nekaj sem zapazil! Zakaj so ravno birtji, konjski mešetariji in pa mesarji tako strašno ženo za stranko samostojnih? Kmetje, vendar spoznajte, da ti ljudje, ki so na shodu rjovel, razgrajali, zasramovali, da ti ne morejo in smejo biti vaši voditelji. Najprvo naj se nauče olike, dostojnosti, krščanske ljubezni in pravičnosti, potem šele naj vas vodijo. Kdo vam je mej vojsko jemal žito, seno, konje, živino? Ali ne ravno ti mešetariji? Ali je bilo vse pravično? Kako so se vozili iz vseh dolin v Mokronog skupaj, se posvetovali, pisali in računali, potem so se pa vozili po vaših vaseh, vzeli seboj vojake ali pa orožnike, pa vam vzeli za bera-

ško ceno vse! In te pijavke, ki so bili svoj čas najbujši avstrijski birčiči, sedaj zabavljajo čez Avstrijo, doma pa bankovce »pegelajo«, ki so jih »zaslužili« pri vaši živini in vaših pridelkih. O kmetje, kako ste udarjeni s slepoto, če tem razgrajajem verjame! In če bi čez noč vstala iz groha stara Avstrija, bi ti hlapci vladni takoj pred njo pokleknil, pa ji poljubili noge in obenem vprašali: »Telka, kateremu kmetu hočemo kri spiti?« Slabo se je pral g. Majcen iz Št. Janža — on, ki je pobiral sam žito za vlado. Obdajali so ga razni »zaupniki« ki so pa vsi bogati, pa nobeden nima žuljev na rokah od dela. Kmetje, ali niste tem ljudem orali, vozili, se jim klanjali? Zakaj? Povejte sami! In ti gospodje naj bi vam gospodarili? Le za njimi, še hlače vam bodo slekli! Kako je to, da so ti gospodje v 2 letih postali bogataši? Kmet pogledj v svoj hlev, pogledj v svojo kaščo — pa odgovori.

BRITOF PRI KRANJU.

Pri nas smo napravili tri joklene zvonove, ki imajo prav prijeten glas. Najbuj se je prizadeval za nje Janez Robljek. Sprejem in blagoslov zvonov sta se izvršila zelo slovesno, kar priča, kako zelo smo jih pogrešali. Ana Mohor, ki jim je šla še naproti, ni mogla niti pričakati, da bi jih obesili, ampak je poprej umrla, dasi je bila v najlepših letih. Sploh jih sedaj več čaka, da bi jim zvonili, kakor da bi bili od samega veselja zboleli. — Na pustno nedeljo je prišel britovski zvonove pogledat tudi g. Kuralt iz šenčurja, toda tukaj ga poznamo kot starega liberalca in kot moža, ki ga je šele vojska na noge postavila in samostojnega napravila. Zato je g. Vovk s Primskovega rekel: »Smo mislili, da bodo ljudje bolj vneti, so pa tako mrzli.«

STARA LOKA OKOLICA.

Poglejmo našo svobodno Jugoslavijo. Prinaša li nam tistih nad, s katerimi smo jo pomagali graditi? Ne, ne. Dan za dnem beži čas in z njimi naši ujeti. Demokracija država, o! to je samo na papirju, ljudska volja molči, ker molčati mora, in tega se prav dobro zavedajo, pridno poslušujejo razni vodilni javni organi. Kje je pravica? Na tisoče podpisov je bilo prvo od kmetiskih žena in deklet za zgradbo naše Jugoslavije na mašinski deklaraciji in danes ta kmetiska para nima besede — volilne pravice, ko gre za bodočnost naše nove države. V petletni vojski je kazala naša žena, dekle svojo moč v prid skupnosti in danes se nje znoj in trud očljuje s preziranjem. Kdor je hotel govoriti resnico, je moral priznati, da ni bila malenkost delo kmetic brez moških, in poleg tega še z vojaštvom prenapolnjeni kraji, in danes naj molči ta trpeči del naroda. Ne zavidamo meščank, ki so po nerazodnosti gotovih ljudi prišle do veljave, o ne, tudi tistikrat jih nismo zavidale, ko so nekatere ob času najbolj naporenega kmetiskega dela pohajale z vojaki, pa najsi bodo že Madžari ali Nemci. Toda zdaj, ko gre za bodočnost Jugoslavije, izjavlja vse naše ženstvo, ki je do zadnje podpisalo pravniško deklaracijo, da zahteva zase isto javno glasovanje pri volitvah, kot se misli priznati meščankam. Vse ali nobena, to je naš protestni klic, brez zborovanja. Dobro se zavedamo česa se vlada boji, toda dobro naj vlada premisli, kam s tem vodi nje že itak zafurani državni voz.

DOBROVA PRI LJUBLJANI.

Takozvani »Samostojneži« so pri svojem varihu Žerjavu dosegli, da je naš občinski odbor razpuščen in da zasede občinski stolček njih pristaš. Sedani župan ni imel druge napeke, kakor da je bil pošten, da je vodil občinske posle nepristransko ter v redu in da je presojal politični položaj kot — mož. Taki kremeniti značaji pa seveda bodejo samostojne žvižgavce ter jim delajo napoto pri bodočih volitvah — Potemtakem se tudi ne moremo čuditi, da ti ljudje pišejo o našem g. župniku v »Kmetijskem listu« laži, ki pa so bile že na javnem shodu ovržene, ter mu groze z občinskimi volitvami. Zapomnite se pa: Vi obračate, zavedni volilci bode obrnili. Pod klopio boste imeli potem priliko in čas premišljevati o krlitah besedah, ki ste jih objavili v svojem glasilu.

IZ MIRNE PEČI.

Na taboru samostojnih kmetov v Novem mestu je mnogo govoril tudi g. Skalicky. Dobrihal se je na vse načine kmetom. Škoda, da ni bilo nobenega pravega moža iz Malega vrha, občine Mirna peč, navzočega, da bi bil vprašal g. Skalickyja, kako je delal med vojsko kot žitni komisar za kmeta. Zgled: Vrhčanom je bilo zaplenjeno več žita, ki je bilo odpeljano v mlin že pred razglasitvijo izkaznic. Nič ni pomagalo, da smo šle gospodinje prosit g. žitnega komisarja, naj nam vrne žito. Tudi prošnja potom županstva na okrajno glavarstvo, na kateri je mlinar sam potrdil, da je bilo žito pripravljeno v mlin že pred razglasitvijo izkaznic, ni izdalo nič. Vrhčani nismo dobili ne žita nazaj in ne denarja. Može, ne poslušajte takih ljudskih voditeljev! Me gospodinje vam znamo povedati, kako so ti in njim podobni ljudski »prijatelji« med vojsko delali za kmeta. — Več žena iz Malega vrha.

IZ PREČNE.

Dragi »Domoljub«! Morda ne veš, da smo tudi pri nas oddali občino v roke Samostojnežev. Hudo so želeli uživati ta med, le navidez so se branili. Gosp. Anton Turk se je odpovedal županovanju, na njegovo mesto je nastopil podžupan Osolnik, liberalno-samostojnega mišljenja. Malo je občin, ki bi imela tako majhno občinsko doklado, kakor je bila pri prejšnjem županu g. Turku. On ni skrbel za svoj žep, da bi občino kaj goljufal, ampak je znal dobro premisliti, kako bi se dalo malo naložiti davčnega bremena našemu občanu. Od sedanjih občinskih gospodarjev se pa sliši, da hočejo večjo občinsko doklado. Hočejo, da se povisa za 20 odstotkov. Samostojneži, ali ste prijatelji kmetov? Ali je to prav? — Doležnje-kamenska cerkev že tudi rebra kaže, ker je pod komando »Samostojnega pepek«! Ali ste vi za kmeta? Ali se ne bi vsako leto nekaj popravilo z majhnimi stroški! Zdaj bo pa kmalu ves les gnil. Kdo bo potem delal in plačeval? Kmet siromak! Gospodje Samostojneži se bodo pa smejali! Proč od »gorskih sbejekov«! Može volilci, pomnite, komu oddaste glasove pri volitvah! Nedaite se zapeljati od Samostojnih poglavarjev, ampak volite tako, da ne bo kesanja. — Kmet.

IZ VEL. RACNE.

Dne 18. februarja je priredila liberalna Samostojna kmetiska stranka svoj shod v šoli na Kopanju. Zanimivo je, da so bili predsednik temu shodu naš »zmožni« župan Janez Brodnik. Govornika pa sta bila znana samostojna kmeta Remžgar iz Borovnice in kmet vseh kmetov in gostilničar Rus iz Grosuplja. On in vsa njegova družina bi morala od lakote umreti, ako bi se on sam pečal s poljedelstvom. Je pa zato imeniten »birt«, pri katerem imajo zavetje ljubljanski verižniki. Posebno se je odlikoval v svojem govoru kmet Remžgar, ki je čisto natanko vedel povedati, koliko ženskega lepoticja je kupil dr. Korošec od Amerike, ko je prevzel tisto ladjo v Solunu. Dokazoval je tudi, koliko milijonov dobička je pri tem naredil — menda zase. Isti govornik je »razlagal«, da bo naenkrat vsega dovolj, če se vpišejo v »Ekonom«. Nepoučeni poslušalci so mu seveda kimali, češ, to bo koruze. Našlo se je tudi par ljudi, ki so pristopili kot delničarji tega društva in plačali po 200 K.

Da bi se stvar pojasnila, je Kmetiska zveza sklicala v nedeljo, dne 22. februarja javen shod na Kopanju. Shoda se je udeležilo okrog 1000 ljudi. Samostojni so se cel teden pripravljali, kako bi shod razbili. Prosilil so Grosupeljsko »gospodo«, Slivniške samostojne in Radenske naprednjake, da bi prišli pomagati zborovanje preprečiti. V to razbijalsko službo so vpregli: Ant. Mehleta, p. d. Jamnika; mož je znan po svoji znani reviziciji med vojsko in po »Inteligentnem« sinu, bivšem nadporočniku Ivanu, ki je z našimi vojaki jako čudno postopal; dalje znanega birta Joškovega ata. Med to družbo so bili še trije odlični učenjaki. Znani Žagar iz Slivnice, nadalje zgodovinar starega veka Tomažek iz M. Račne in pensionirani pek iz mesta »Predulce«, kateri se odlikuje po svoji moči z »boksnjem«. Toda vsem tem in njihovim pomočni-

kom se ni posrečilo shoda razbiti, čeprav so Joškov stric začeli v resnici prav po pasje lajati. Šhod se je najlepše obnesel in ljudem so se oči odprle, da so spoznali samostojne liberalne kmete. Prihodnje volitve pa bodo pokazale, da je liberalizem pogorel v Radenski dolini. Krščansko misleči kmetje, držimo skupaj, da nas ne uniči kmetijski liberalizem!

MEKINJE.

Dobili smo pri nas meščansko šolo za deklice. Poverjenstvo za uk in božič. Je namreč odredilo, naj se tukajšnja osemrazrednica pri uršulinkah preuredi v petrazredno ljudsko in trirazredno meščansko šolo, kar se je že zgodilo. — Usmiljeni bratje so dobili od g. Karola Pollaka nekdanje zdravilišče in vilo »Louise«, kar nameravamo uporabiti za bolnico. Ker mislijo s potrebnimi pripravami in popravami v kratkem začeti, se zna zgoditi, da bo Gorenjska še to leto imela svojo moško bolnico, kakor jo ima Dolenjska že veliko let. Poročila se je 9. febr. Marija Jan p. d. Guščeva iz Godiča z Jožefom Perne iz Spodnjih Strauj. Bilo srečno!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Letošnji Pastirski list.

III.

Videli smo torej in naša pamet nam pravi, da je država za našo korist potrebna in v njej potrebna močna oblast, močna vlada, ki more s svojimi postavami tudi našo vest zavezati.

No, odkod pa more prihajati taka oblast? Od ljudi ne! Kot ljudje smo si vsi enaki; vsi imamo razumno naravo, pristo voljo in svoje življenjske, časne in večne namene. Po naravi smo eden od drugega neodvisni; edino otroke moramo izvzeti, ki so po naravi odvisni od svojih staršev, od katerih imajo življenje in vzgojo. Kako bi mogel in se drznil kdo nad menoj gospodariti! Kako mojo po naravi dano svobodo tako omejevati, da bi jo moral jaz zadušiti in le njegovo voljo izpolnjevati? Ali bi to ne bilo grdo nasilstvo, sramotno suženjstvo?

In vendar je v državi nujno potrebna vrhovna oblast, ki nas more v vesti zavezati, da izpolnjujemo njena povelja. Drugače bi ne bilo v državi ne reda, ne miru, ne varnosti, ne poštenosti. Odkod torej tej vrhovni državni oblasti taka za mir in varnost potrebna obvezna moč?

Mi moramo reči, da od onega, odkoder naša na družbo navezana narava izhaja, namreč od Boga. On, vsemočno, je človeka ustvaril. On mu je dal tako naravo, da se mora človek za dosego svojih namenov združiti v državo, ki mora imeti tako vrhovno oblast, da nas more v vesti zavezati, in jo moramo ubogati. Če nam je pa vsemočni Stvarnik tako naravo dal, je njegova volja, da vrhovno državno oblast ubogamo.

IV.

Bog nas vlada pa kako? V verskem življenju nam je kar naravnost dal cerkveno

vlado, ki jo je pooblastil za vse verske zadeve. Vso oblast je dal Petru in apostolom, ter njihovim naslednikom do konca sveta. Točno torej vemo, kateri so v verskih zadevah naši poglavarji. Vemo, da je na čelu Cerkve rimski papež, kot naslednik sv. Petra; vemo, da papež ne more in ne sme vladati sam, ampak mu je Gospod pridelil škofje kot naslednike apostolov, katere mora pri vladanju Cerkve vpoštevati in uvaževati; vemo, da imajo škofje posebne pomočnike, namreč duhovnike, ki v zvezi z njimi in po njih s papežem oznanjajo vernikom večne resnice, jih posvečujejo s svetimi zakramenti in jim razglašajo voljo božjo; vemo, da so papež, škofje in duhovniki postavljeni za vernike, da pooblašči od samega Gospoda vernikom služijo in se za nje žrtvujejo.

Tako je v Cerkvi natančno določena njena vladavina in njena ustava. Toda vladavina in ustava države pa ni tako določena. Gotovo je jasno to, da nas naša človeška narava sili v družabno, v državno zvezo, po kateri naj bi dosegli vse, kar nam je za vsestransko blagostanje potrebno, kar pa ni mogoče brez močne vrhovne oblasti, ki nam zapoveduje in nas po zapovedih vodi.

Gotovo in določeno pa ni že po naši naravi, torej po volji božji, kakšna naj bo ta vrhovna oblast. Zato pa vidimo v zgodovini in v sedanjem svetu razne načine določevanja onih, ki to vrhovno oblast imajo, jo vrše in države vodijo. Vidimo kralje, pa tudi predsednike držav. Predsednike voli ljudstvo za neko število let. Tudi kronane vladarje so nekdanj volili, sedaj je pa kraljeva oblast navadno dedna v isti rodovini po točnih zakonih.

Zaradi nujnih zahtev in zavoljo raznih nasilnih preklucij v prejšnjem stoletju so vladarji popustili in postavno določili, naj ljudstvo izbira svoje zastopnike, ki naj v deželnih in državnih zbornicah sklepajo postavbe v prid ljudstva, ki pa naj bodo veljavne in obvezne le, ako jih potrdi vladar. Na ta način je začelo ljudstvo sodelovati pri vladanju sebe samega. Volilna pravica je bila o početku omejena, polagoma pa si je ljudstvo priborilo splošno in enako volilno pravico. Ljudstvo je šlo vedno dalje in na več krajih se je začelo širiti javno mnenje, da namesto cesarstev in kraljestev naj nastopi republika, namreč ljudovlada, po kateri si ljudstvo voli ne le zastopnike v zbornice, ampak tudi predsednika države.

Katoliška Cerkev nikoli ne določuje, kako obliko naj ima država, ampak pripozna vsako dejansko vlado. Ona pripozna cesarje, kralje, predsednike republik. Ne vmešava se v ta vprašanja, tudi takrat ne, ako vsled vojske in nasilnih preklucij pade vlada in vladavina, ki je bila do tedaj zakonita, ako pride na vlado druga rodbina, ali ako se cesarstvo in kraljevina premeni v republiko. Šaj postane ta sprememba v vladavini tekem časa zakonita, ako se utrdi in jo ljudstvo prizna. Stare oblike izgube poprejšnjo pravico že zavoljo prepotrebne miru, kakor ga zahteva splošni blagor in katerega bi nova preklucija zopet za leta uničila. Nova vlada postane nositeljica tiste družabne oblasti, brez katere nobeno društvo ne more obstati in napredovati in o kateri smo že dokazali, da ima obvezno moč od Stvarnika naše družabne narave.

(Dalje.)

Listek

Tunakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

Tedaj je potihnil hrup surove sodrge. Pe-sti, ki so jih suroveži ravnokar dvigali proti ubogemu patru Albertu, so izginile po žepih širokih hlač, in kamni, s katerimi so ru žugali, so ropotali po tleh. Za podivjano sodrgo

so zastoj vsi dokazi, pravi mož pa jo užene. Če Henrik pravi: »Fejs«, potem je »fej«, in človeka mora biti sram.

Le tuintam so posamezni divjaki še psovali Štefano, Henrika in celo njegovo francosko mater.

Henrik je slišal psovanje. Stresel se je po vsem životu, kakor bi ga bila raniła zastrupljena pšica. Se materi v grobu ne dajo mirul

Preko menih, ki je držal v koščenih rokah rožnivenec, preko oborožene kompanije je zavpil Henrik Hendel: »Če pes laja na zvezdo, le-ta zato nič manj ne sveti, in pes ni vreden, da bi ga brcnil z nogo!« S pridušenim glasom je zaklical: »Štajersko koračnico! In zaropotali so bobni, izprevod pa se je pomikal skozi umikajoče se množice, prav kakor takrat, ko je Štefano rešil s sramotnega odra. Danes so kače opikale njega samega in njegovo že davno v grobu počivajočo mater; ves je bled v obraz in ustrice mu drgetajo, ko jezdi naprej... Nad mestom se blesti Tabor, tam gori počivajo pod kamenito ploščo koščice njegove matere, ki so jo danes opsovali zato, ker se je danes njen sin sladki deklici na ljubo zavzel za rimskega duhovnika... Štefana, Štefana! Kaj vse bom moral še pretrpeti zaradi tebe?

Izprevod je odšel skozi mestna vrata, zadaj so obmolknili glasovi sodrge. Most je bil prazen, tudi na trgu pred bolnišnico je bilo le malo ljudi. Le redki so pozdravili patra Alberta, in še ti le nekako plaho in iz daljave. Je pač treba dokaj več poguma, spoštljivo pozdraviti menih, ki ga imajo krivoverci za hujskača in psovača, kakor ga je treba, če velja v nedeljo dve uri daleč iti k sveti maši... Še stoji vislice ne daleč proč od bolnišnice, še vlada sodnik Hendel v Štajru... Bog nas reši njegove strašne roke.

Močje je korakal Albert naprej svojo pot, obraz mu je neizpremenjen, kakor bi bil izklesan iz kamena. Prišli so do bolnišnične cerkve, na kojih vratih je pater Albert videl nabito oznanilo, na katerem je bilo zapisano z velikimi črkami: Na Binkošti evangelijska pridiga.

Albert je sicer vedel, da so vse cerkve v Štajru izgubljene za katoličane, da štajerski trinog ne trpi nobenega tabernakelja več, toda silno ga je pretreslo luteransko oznanilo na čestiti, starodavni bolnišnični cerkvi. Ko ga je zavržl skoraj ves konvent, ko so ga zatajevali lastni duhovni otroci, ko ga je psovala luteranska sodrga, mu je ostalo oko suho, toda — sedaj se mu je zdelo, da mu je meč bolečin prebodel srce... oči so se mu porosile solz, ki so mu kapale po bledem, upadlem obrazu.

Izprevod se je pomikal proti Vizerfeldu. Tam je Štefana stala bledega lica ob oknu gostilniške sobe, kar je prisopihal bratec Kristof domov:

»Že prihajajo, takoj bodo tu.«

Štefana si je z belo ruto pokrila glavo ter se je lahko gibajoč blede ustne podala na prag. Mati je stopila za njo.

»Štefka, za božjo voljo, moraš li res povsod biti, kjer je nevarnost, moraš tudi sedaj biti zraven, čudim se, da sem še živa.«

Štefana se je smehljala: »Mamica, bodi brez skrbi, danes ničesar ne storim. Pusti, da vidim danes zadnjikrat svojega duhovnega očeta, Kristof, kako je bilo —?« je bolešno vprašala. »Si-li videl svetega gospoda?»

»Seveda sem ga videl. Ves čas sem tekel ob izprevodu, ko so ga peljali skozi Štajer.«

Sopihajoč je pripovedoval malček:

»Dobro sem videl... veliko vojakov ga je spremljalo... imeli so lepe perjaste klobuke, gospod stotnik je bil najlepši, to so bili ljudje nesramni, ves čas so zmerjali gospoda, rekli so mu: kužni menih, strupeni menih, in ne vem, kaj še vse, to je bilo tako grdo.«

Štefanina roka se je tresla na bratčevi čopasti glavici. »Kužni menih,« je hropela. »O, kako se ljudje lažejo! Kako brezbožno in nesramno! Kaj takega govore, o božjem možu, ki je Štajer rešil kuge! — O, da bi smela govoriti, samo govoriti, toda molčati moram, to je grozno, to je strašno...«

»In potem, kako se je obnašal stotnik?« je vprašala z mokrimi očmi, zadržujoč solze. »Se je li kaj ganil ali nič?«

»Ta je bil zelo hud na ljudi,« je rekel

Krištof. »Jezik za zobmi jim je klical, kaj da imajo proti meni, da ni res, da bi bil menih zastrupil Štajer, kuga, da ni prišla v Štajer, je rekel, in obmolnil so, samo par jih je še psovalo.«

»Bog mu poplačaj,« je tiho rekla Stefana. »Torej je vendarle mož-beseda, to je lepo. Po Glajnkovi ulici je postajalo vedno bolj živahno, naenkrat je bilo slišati krepke korake po takto stopajočih vojakov in ropotanje bobna. So že tu, Jezus, stoj nam na strani!

Stefana je potisnila ruto na oči. Ko je Zeler umiral na vislicah, je smela moliti pod vislicami, sedaj pa mora molčati in vendar bi tako rada zaklicala na ves glas: Štajerci, Štajerci, ne pustite ga jim, iztrgajte ga iz rok krivovercem, kaj bomo počeli brez njega?

Stotnik je jahal spredaj, bil je resen in mrkel. Za njim so vojaki peljali meniha. Henrik se je pazno oziral proti Vizerfeldu. Ne, ni je videti. Sicer je bilo precej ljudi tu, toda bili so samo revni ljudje, delavci, mali branjevci, in so žalostnih obrazov stali tuintam v malih gručah.

Le malo jih je plašno, nekako sramežljivo pozdravljalo meniha, ki se je bil v Štajru do smrti trudil in penal za katoliško stvar. To je plačilo tega sveta!

Albert je vse mirno prenašal. Resno oko mu je plaval preko male črede, ki ima sicer dobro voljo in trdno vero, pa mu je vseeno danes tako tuja. Je-li čuda? Saj gre kazni nasproti; njegovi lastni samostanski bratje ga imajo za sanjača in rovarja, kaj naj pričakuje od preprostega katoliškega ljudstva? — Blizajo se švertneričini gostilni 'pri jelenu'. S stotnikom vred se pater ozira proti gostilni in je zelo zadovoljen, da ni Stefane na izpregled — pokorna mu je do pitice.

Toda glej, še je mislil nanjo, ko je — stopila čez prag. Odklanajoč je zamahnil z roko — toda bilo je že prepozno. Z desno roko je vodila brata, z levo pa sestrico, zadaj ji je sledil stareši brat. Kakor popotni angel, blede in ljubezniva, se je rinila skozi vrste ljudi tja do jetnika, ki so se ga ljudje sramovali. Stotnik in ljudstvo, vse je strmelo, ko je pred ubogim, zaničevanim patrom pokleknila na cesto v prah. Bratci in sestrice so poklekli poleg nje.

Stotnik je na svojem konju zavpil: Stoj! In obstalo je moštvo, ki bi jo bilo sicer s svojimi kovanimi čevlji pohodilo z malčki vred.

Albert je za trenutek obstal, toda z nejevoljnim obrazom. »Ti li nisi nekaj naročil?« je jezno rekel in je dvignil svojo revno, zašito meniško haljo, da bi šel naprej. Stefana je zrla nanj s pogledom, polnim žalosti in globoke hvaležnosti, toda ni ničesar izpregovorila, ker ji je prepevala. Tedaj pa je postavila predse malo Mihaelco in ji je stisnila roko. Mihaelca je z drobnim, čistim glaskom začela govoriti, da so se vsem, ki so stali naokoli, porosile oči, celo Albert je bil ganjen vsled nedolžne zvižaje pobožne deklice:

»Prosimo gospoda patra, da bi nas in vse Štajerce blagoslovili, in se zahvalujemo gospodu za vse dobrote, ki jih je nam in vsem Štajercem izkazal.«

Albert je dvignil svojo koščeno roko, in po Stefaninem zgledu jih je mnogo upognilo svoje koleno pred svetnikovo roko, pater Albert pa je izpregovoril blagoslov: »Naj vas blagoslovi vsemogočni Bog, Oče, Sin in Sveti Duh.«

Stefana je globoko nagnila svojo z belo ruto pokrito glavo in je ihtela. Tedaj se je spomnil Albert njenega mučeništva in onega dne, ko je nosila Gospoda v svojih rokah.

Po blagoslovu je Stefana vstala in je izpolnjujoč voljo svetega moža še vedno molčala. Toda iz njenih žalostnih oči je odsevala globoka bol, da jemlje slovo in jo zapuščata samo. — Strogi mož ni mogel kaj, da bi ji ne rekel v slovo par besedi v tolažbo in opomin. Reško in hripavo je zvenela njegova beseda:

»Stefana, ostani trdna v veri, močna v boju zoper sovražnike svete vere, zvesta v ljubezni do Jezusa. Spominjaj se tega.«

»Spominjala se bom, duhovni oče.«

Nato se je sklonila, poljubila mu je roko, isto so storili otroci, potem pa se je mirno in spodobno z njimi vred vrnila nazaj v hišo.

Stotnik je pustil, da je moštvo stalo, do-

kler je Stefana stala v njegovi sredi, in ni obrnil oči od nje, ki je bila tako ljubeznivo-krasna v svoji žalosti in ponižnosti. Menih, kaj ve o tem ta cepec. . . Divje mu je zavrelo v srcu, ko je predenj pokleknila in mu roko poljubila. . . nesramnemu psovaču, ki jo je spravil na sramotni oder.

Ta hudobni, hladni, stari mož jo svari pred sovražniki vere, to so luteranci; ona pa mu tako nebesko, tako pobožno odgovarja: Spominjala se bom teba, duhovni oče.

In vendar jo neki krivoverec ljubi nad vso mero, — srce bi si dal izrezati iz prsi, če bi ga zaželela; — na mnogo ranah že krvavi vsled nje. Pa ničesar ne ve o tem.

Dal je bobnarjem znamenje, naj zabobnajo v odhod; votlo so zapeli bobni, in izprevod se je začel pomikati dalje.

Stefana, ki se je doslej kakor Kristova junakinja držala pokonci, je sedaj naslonila svojo glavo na podboj vrat in je tiho vase ihtela: »Proč je, proč — Štefka, zdaj si pa sama tu in zapuščena.«

III.

Dolgo je slonela Stefana ob podboju vežnih vrat in je prisluškovala korakom odhajajočih vojakov in peketanju kopit stotnikovega konja. Ze dolgo ni bilo nič več slišati, ona pa je še vedno nepremično slonela in zrla v smer, kjer je izgubil žalostni spredov. Kakor v sanjah je videla vse dobrote, ki ji jih je izkazal sveti duhovnik, ki so ga bili ravnokar kakor brezčastneza odpeljali iz Štajra. Globoko žalostna misli na vse, kar se je zgodilo od njene prve izpovedi, ki jo je opravila pri patru Albertu, do te ure. Spominja se, kako jo je vodil na poti izveličanja, kako ji je tolikokrat in tolikokrat podelil izveličarja, kako ji je s svojim zgledom izkušal vtisniti v srce ljubezen do Jezusa, do križa, do trpljenja. . . Kako je z romarji stopal in molil pred njo, ko je zlato solnce vzhajalo izza gora in so jih liki beli sneg pozdravljale gore iz Štajerske sem — to je bil svet, blagoslovljen dan. In kako je stal pred stotnikom, kakor nekdanj apostol Pavel pred visokim zborom. . . In kako je smela zanj izpričevati; o, to je bila zanjo sreča in milost, — veselo je vse to pretrpela. . . In zopet se je spomnila na oni srečni Veliki teden, na oni dan, ki je bil največji in najsvetejši od vseh, kar jih je doživela. . . Ko je z Izveličarjem stopala po stopnicah v temni stolp, črna zračna svojat je frfotala okoli nje, kar so se odprla vrata, in sveti mož je sedel poleg postelje, potem ji je vzel iz rok Gospoda, in v čudnem jeziku je začel moliti na postelji umirajoči mož, prejel sveto popotnico in je umrl. . . in gospod Albert je rekel: Sedaj moram pokopati to ubogo truplo. Zdrsnila se je, v boli in hrepenenju ji je pokalo srce. Proč so ga pognali. . . njenega očeta, dobrotnika. . . ki je še tisočkrat več kakor zanj storil za druge Štajerce. . . hranil jim je duše z duhovnim kruhom. . . rešil je vsem telesno življenje, ko je bil vzel k sebi kužnega moža in mu stregel — sedaj je proč, ne vrne se več, kakor razbojnika so ga pahili iz Štajra. —

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 27 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice 6 škatlic 12 kron. Prava želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. Omot in poštnina posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska. A

Pogreša se gnacij Nose iz Rumanjevasi, ki je služil pri domobranskem polku št. 14, 2. stotnja, vojna pošta 100. Če ve kdo kaj o njem, naj sporoči Marii Nose, Rumanjavas št. 20, p. Straža nr. Novem mestu.

Preklic. Podpisani preklicujem, ker sem dne 4. februarja 1920, v Pr. Polici št. 20, obrekoval domačega župana Janeza Jereba o nepravem postopanju glede vojaških prošelj. — Ravno tako poravnam nastale stroške.

Adergas št. 1, 22. februarja 1920.

Vidic Anton, nadučitelj.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in poso ilnice v Zgornem Tuhinju

ki se bo vršil

v nedeljo dne 21. marca 1920 ob 4. uri popoldne v hranilniških prostorih v Zg. Tuhinju št. 24.

Dnevni red:

1. Citane in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1919.
4. Prememba pravil.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi o napovedanem času sklicani občni zbor ne bil sklepčen, vrši se uro pozneje na istem kraju drugi občni zbor s istim dnevnim redom, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih.

Vabilo

na

XV. občni zbor

Kmetijskega društva v št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z.

ki se vrši

v nedeljo dne 7. marca 1920 ob 3. uri popoldne v Cerkevni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega zaključka za l. 1919.
4. Volitev dveh članov v načelstvo.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Miši - podgane ščenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moša najbolje preizku, in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljakim mišim 7 K, za podgane in miši 7 K, za ščurke 8 K, posebno močna tinktura za stenice 7 K, uničevalec moljev 6 K, prašek proti mrčesom 6 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 5 in 10 K, prašek za uši v obleki imperilu 6 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič. rastl.) 6 K, prašek proti mravljam 6 K, mazilo proti garjam 10 K.

Posilja po povzetju Zavod za eksport: M. JUNKER, Petrijnska ul. 3, ZAGREB 1.

Zanesljivo mlinar, starejša moč se dober sprejme pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na F. S. Skraoer, Višnja gora, Dolenjsko. — Neoženjeni imajo prednost. 780

Učenca

poštenega sprejemem tako: za kovaško obrt Mihael Hromec, kovač v Sneberjah, p. Devica Marija v Polju.

Les

kakor hlode, trame, deske, jamski les, drva in stoječe gozdove za posekati kupi in plača po najvišjih dnevnih cenah negove & Comp., Kolevovska ulica 31. 849

Manufakturna in modna trgovina
IVANKA PRAPROTIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29
priporoča veliko izbiro raznovrstnega blaga za ženske in ženske obleke, svile in volnenega, kontentine, cvilha, odeje, nogavice, robce in raznega perila Najboljše vrste sukanee. Kdor hoče dobro blago in poceni kupiti, naj se obrne na to domačo trgovino! Vzroci se ne razpošiljajo!

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju in sicer volne, cezirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačovine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klova, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Raznatega vedno velika zaloga lastnega izdelka: praže, predpasnikov, bluz, kril, ženskih moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Cevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski izbiri, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustr. cenik zastoji! Na debelo samo v I. nadstr. Veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 305, razpošiljalna Slovenija.

imate bolečine? V licu? V celem telesu? Vas muči glavobol? Trganje po udih? Trpite na reumatizmu in gihtu? Ste se prehladili? Ne morete spati? Niti delati? Ste nervozni in preveč občutljivi za mrzli zrak? Poizkusite vendar Fellerjev pravi Elzafluid! Čudili se bode! Občutili bodete čuvstvo zadovoljnosti! Rešeni ste bolečin in hvalite Fellerjev Elzafluid kot dobrega prijatelja v hudih dneh. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Zagoreki sok proti kašlju in pranim bolečinam, 1 steklenica 5 K.

Vaš želodec ni v redu? Trpite na počasni prebavi? Slabem apetitu? Rabite mlie, zanesljivo odvajajoče sredstvo? Oj, kako bodete zadovoljni, ako samo poizkusite Fellerjeve prave Elza-kroglice! Te so res dobre! 6 skatlic 12 K. Želodec okrepljujoča švedska tinktura, 1 velika steklenica 12 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 30 K.

Lahko se naročite!
Fellerjev Elza-mrčesni prašek, 1 vel. skatlica 3 K. Zobne kapljice, steklenica 3 K. — v. Očesne kapljice 3 K. — v. Zanesljivo mazilo zoper srbečino in srbečico, lonček 10 K. Močna francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, lekarnar, Stabica donja, Elzatrj št. 16, Hrvatska.

Primešaj krmi Mastin
enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmlila pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola. Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20-50 poštnine prosto na dom.
Mazilo zoper garje
(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živini. garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje, Ne smrdi, nemaže perilo. 1 lonček 6 kron. Po pošti kron 9-50 v.
Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

2 pomočnika, enega za veliko delo in enega za malo sprejme Anton Podgoršek, krojaški mojster, Sr. Gameljne 4, p. St. Vid n. Lj.

Cenjenim starim in novim odjemalcem ujudno naznanjam, da sem ravnokar dobila veliko izbiro

volnenega šofa, cvilha in družega manufakturnega blaga, dalje nogavic, sukanca (cvilna) in kraval.

Uzorci se ne pošiljajo zaradi prehitrega menjavanja družega blaga.

S spoštovanjem se priporoča
Marija Rogelj, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 38.

Agitirajte za 'Domoljuba'

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki
Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4798

LJUDSKA POSOJILNICA
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6
obrestuje hranilne vloge po čistih
3%
Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.
Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Na drž. posestvu v Maliloki se sprejme v marcu in aprilu t. l. več krepkih dečkov

kmetijskih vajencev

v dveletni, praktični kmetijski pouk. Pojasniti daje Oskrbništvo drž. posestev v Maliloki, p. Vel. Loka, Dojenjsko. 718

Kmečka družina

ali majer z 3-4 delavskimi močmi se išče na večje posestvo pri Celju. Stanovanje, zemlja ali deputat in plača po dogovoru. — Ponudbe in vprašanja na upravo »Domoljuba« pod »Poštena in delavna družina 743«.

Brinje samo prvovrstno blago, se dobi pri Fran Pogačniku v Ljubljani, Dunajska c. 36.

Cementne cevi, strešnik, grobne oklepe, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi F. Banda & drug, Ljubljana, Karlovska c. 8.

Bukov, hrastov, smrekov les posekan v gozdih, postavljen v tovarno ali tudi cele gozdne parcele v kamniškem okraju
kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva
I. Bahovec nasl. Duplica p. Kamniku. Vabijo se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuni in takoj plača.